

Verslag

**van de vergadering van
provinciale staten van Drenthe**

---

gehouden op 19 december 2007

INHOUD

Opening	4
Mededelingen	4
Ingekomen stukken	4
Vaststelling agenda	5
Vaststelling verslag 14 november 2007	5
Benoeming lid in statencommissie	5
Beëdiging lid bestuur Noordelijke Rekenkamer	5
Mondelinge vragen	5
Statenstuk 2007-310 (herzien) Huus van de Taol: voorstel voor prestatiesubsidie per boekjaar per 2008	9
<i>Amendement A1, verworpen</i>	10
Statenstuk 2007-306 Ontwerp-Onderzoeksprogramma 2008 OCWZ	17
Statenstuk 2007-309 Vaststellen wijzigingen van de Subsidieregeling agrarisch natuurbeheer Drenthe en de Subsidieregeling natuurbeheer Drenthe	17
Statenstuk 2007-312 Wijziging financiering muskusrattenbestrijding	17
Statenstuk 2007-311 Vaststelling fractievergoedingen 2006 en eerste kwartaal 2007	18
Statenstuk 2007-313 Instrumentarium Koers Noord; vaststelling Subsidieregelingen Noordelijke Innovatie OndersteuningsFaciliteit 2008 en Investeringspremiereregeling Noord-Nederland 2008	18
Interpellatie en mondelinge vragen betreffende de Zuiderzeelijn, het Regiospecifiek pakket	18
Sluiting	33
Toezeggingen	34

PROVINCIALE STATEN VAN DRENTHE

Verslag van de vergadering van provinciale staten van Drenthe, gehouden op 19 december 2007 in het provinciehuis te Assen.

Tegenwoordig zijn:

A.L. ter Beek, Commissaris van de Koningin, voorzitter

de leden (39 in getal):

J.J. Baltés (VVD)
H. Beerda (PvdA)
M.A.M. Berends (PvdA)
H.H. van de Boer (VVD)
L. Bomhof (VVD)
D.B. Dijkstra (CDA)
K.R. Dijkstra (PvdA)
mevrouw A.H. Fronczek (SP)
mevrouw W.G. Goudriaan-Visser (PvdA)
E. Hemsteede (PvdA)
H.R. Hornstra (PvdA)
A. Huizing (PvdA)
S. de Jong (CDA)
mevrouw M.J. Kaal (CDA)
A. Kerstholt (VVD)
H. Klaver (CDA)
J.H. Lammers (CDA)
J. Langenkamp (GroenLinks)
mevrouw W.L.M. Mastwijk-Beekhuizen (CDA)
T.S. Medemblik (ChristenUnie)
mevrouw J.H. Mustamu (PvdA)
P.H. Oosterlaak (SP)
mevrouw J.M. Pannekoek-van Toor (VVD)
A.G.H. Peters (CDA)
mevrouw G. Seinen (CDA)
J. Slagter (PvdA)
mevrouw G.H. Smith (GroenLinks)
mevrouw M. Stijkel-Kuijpers (ChristenUnie)
mevrouw H.G. Stoel-Snater (PvdA)
A. Timmerman (VVD)
A. van der Tuuk (PvdA)
G.J. Udding (VVD)
E.R. Veenstra (PvdA)
J. Vester (SP)
mevrouw S. van de Vijver-Geitz (PvdA)
A. Wendt (ChristenUnie)
R. Westerhof (SP)
Th.J. Wijbenga (CDA)
B.J. Ziegns (VVD)

mevrouw I.M. Rozema, griffier der staten van Drenthe

Verder aanwezig:

H. Baas (gedeputeerde)
J.H. Bats (gedeputeerde)
mevrouw A. Haarsma (gedeputeerde)
mevrouw T. Klip-Martin (gedeputeerde)
H.P.K.M. Looman (gedeputeerde)
R.W. Munniksma (gedeputeerde)

Met kennisgeving afwezig:

mevrouw K.J. Datema-Klöppling (SP)
mevrouw A.H. Mulder (CDA)

A. Opening

De VOORZITTER: Ik open de vergadering van provinciale staten (PS) (14.04 uur) en heet u allen van harte welkom.

B. Mededelingen

De VOORZITTER: Ik deel de staten mee dat bericht van verhindering tot het bijwonen van de vergadering is ontvangen van de dames Datema en Mulder.

Ik deel verder mee dat wij vandaag een jarige in ons midden hebben, namelijk de heer Udding. Ik wens hem van harte proficiat met zijn verjaardag en ik zie dat hij de bloemen inmiddels heeft ontvangen.

C. Ingekomen stukken

De VOORZITTER: Ik stel de staten voor de ingekomen stukken A.1 tot en met A.4 conform de voorgestelde behandeling af te doen.

De heer OOSTERLAAK: Mijnheer de voorzitter. Mijn fractie wil graag de ingekomen stukken A.1 en A.4 in de commissie bespreken.

De VOORZITTER: Waarvan akte!

Ingekomen stuk B.1 betreft het verzoek van de heer Langenkamp om een interpellatie te mogen houden over de Zuiderzeelijn en het Regiospecifiek pakket.

Mij is bekend dat de heer Klaver voornemens was bij het agendapunt Mondelinge vragen vragen te stellen over hetzelfde onderwerp.

Ik stel de staten daarom voor het verzoek van de heer Langenkamp te honoreren en de door hem te houden interpellatie te combineren met de vragen van de heer Klaver, waarmee er sprake zal zijn van een gezamenlijke interpellatie.

Daartoe wordt besloten.

De VOORZITTER: Ik stel de staten voor de interpellatie te laten plaatsvinden na de behandeling van agendapunt I.6.

Daartoe wordt besloten.

D. Vaststelling agenda

De VOORZITTER: Ik constateer dat na deze aanvulling de agenda is vastgesteld.

E. Vaststelling verslag van de vergadering van 14 november 2007.

Het verslag wordt conform het ontwerp vastgesteld.

F. Benoeming lid in statencommissie

De VOORZITTER: De fractie van GroenLinks heeft mij meegedeeld de heer Langenkamp voor te dragen voor benoeming in de Statencommissie Omgevingsbeleid ter vervanging van het commissielid, niet zijnde statenlid de heer W.H. Kuiper.

Ik stel de staten voor overeenkomstig dit voorstel te besluiten.

Daartoe wordt besloten.

G. Beëdiging lid bestuur Noordelijke Rekenkamer

De VOORZITTER: Ik stel de staten voor, overeenkomstig artikel 79g van de Provinciewet over te gaan tot de beëdiging van de heer H. de Groot als lid van het bestuur van de Noordelijke Rekenkamer.

In de afzonderlijke vergaderingen van de drie noordelijke provinciale staten is de heer De Groot al benoemd, maar aangezien Drenthe centrumprovincie is, althans voor de Noordelijke Rekenkamer, dient de heer De Groot in deze vergadering de eed of verklaring en belofte af te leggen.

Ik verzoek de bode de heer De Groot naar voren te geleiden voor het afleggen van de verklaring en belofte en ik verzoek u allen met mij te gaan staan.

Nadat de heer De Groot voor de voorzitter is verschenen, legt hij in diens handen de verklaring en belofte af.

De VOORZITTER: Ik wens de heer De Groot van harte geluk.

Tegen statenleden zeg ik dan altijd: "Maak er wat moois van", maar tegen hem zeg ik: "Reken alles goed na".

Na afloop van de vergadering is er in de ontvangstzaal gelegenheid de heer De Groot te feliciteren en, voor zover dat nog niet is gebeurd, kennis te maken met de overige bestuursleden van de Noordelijke Rekenkamer.

H. Mondelinge vragen

De VOORZITTER: Er zijn vragen aangemeld door de heer Hornstra over de uitvoeringsplannen met betrekking tot de vuilverbrandingsinstallatie op het Europark te Coevorden in relatie tot de volksgezondheid.

Het woord is aan de heer Hornstra.

De heer HORNSTRA: Mijnheer de voorzitter. Op deze plek is al meermalen gesproken over de plannen van de firma Westo BBE om installaties te bouwen op het Europark.

Precies op of juist over de grens, met die vraag begon het allemaal.

Sommigen noemden de plannen zoals die in het begin naar buiten kwamen, plannen voor een grote allesbrander. Maar aan het eind van traject ging het uiteindelijk om een verbrander die tot een van de schoonste in zijn soort kan worden gerekend. Maar dat is niet zomaar gebeurd, het ging onder grote druk van de gemeenten Coevorden en Emlichheim en zeker ook door de druk van de provincie met haar

zienswijze en misschien nog wel het meest als gevolg van alle acties van de bevolking, die daartoe werd opgeroepen door enkele actiegroepen.

Het gebouw is nu bijna klaar en nu lopen de emoties al weer hoog op en rijzen er vragen.

Het probleem is dat de provincie als het om deze materie gaat, over heel veel niet gaat. Zo heeft bijvoorbeeld niet de provincie maar een Duitse autoriteit, namelijk de Gewerbeaufsichtsamt Oldenburg, de milieuvergunning verleend.

Nu schijnt het zo te zijn - en volgens sommigen is dit een feit - dat de oven al proefgedraaid heeft. Dit zou nodig zijn voor het droogproces en gebeurde zonder afval. Dit proefdraaien leverde klachten op over irritatie aan de luchtwegen en stank. Dat is op zich al merkwaardig.

Bovendien is het de vraag of er toestemming was verleend om op deze wijze proef te draaien. Klachten over veel of niet vermeende uitstoot bij die proefdraaien dienen bij de Duitse autoriteit terecht te komen. Daarnaast schijnen er problemen te zijn met wateronttrekkingen en dergelijke. Het predikaat "betrouwbare onderneming" zal het bedrijf op deze wijze wel nooit verkrijgen.

Het gaat ons in deze zaak om de rol van de provincie. De vuilverbrander is niet gebouwd in overeenstemming met de verstrekte vergunning. Afgesproken is dat gebruik zou worden gemaakt van de best beschikbare techniek (BBT-norm) en dat er een rookgasreiniger zou komen, semi-droog omdat zo'n reiniger de beste mogelijkheid is om emissie te voorkomen.

Geconstateerd is dat er alleen een zogenaamd droogfilter is ingebouwd en dan ook nog met verouderde techniek. Deskundigen die bij de eerste planvorming betrokken waren, bestempelen deze techniek als onvoldoende. Zeker bij calamiteiten kan nu uitstoot die wij niet willen, plaatsvinden.

Wij willen het college daarom een aantal vragen stellen.

Hoe ziet het college zijn rol wanneer door het niet toepassen van de BBT-gevolgen voor de volksgezondheid optreden?

Heeft het college wel wettelijke mogelijkheden om nu nog, na het eerste traject met zienswijzen, naar de Duitse autoriteit te stappen en die autoriteit erop te wijzen dat de voorschriften uit de vergunning niet zijn nagekomen? Of kan pas worden opgetreden wanneer bij metingen blijkt dat de installatie niet aan de normen voldoet?

Wanneer het niet mogelijk is de Duitse autoriteit aan te spreken, in hoeverre is het dan mogelijk richting Europa te gaan, omdat de normen die voor het college aanleiding waren om voor de verbrander bij Wijster geen vergunning te verlenen, toch ook hier moeten gelden?

De PvdA heeft grote zorgen over wat er allemaal gebeurt en onze vraag is of het college actief handelend gaat optreden.

Mevrouw KLIP: Mijnheer de voorzitter. De heer Hornstra spreekt over emoties en vragen, maar als provinciale overheid zal ik mij beperken tot de feiten.

Niet alleen de fractie van de PvdA in de staten maar ook veel burgers van Coevorden hebben vragen. Die burgers stellen hun vragen dan aan de gemeente, maar de Burgerbelangenvereniging Afvalverbranding Coevorden (BAC) heeft ook vragen aan het college van gedeputeerde staten (GS) van Drenthe gesteld.

Twee commissievergaderingen geleden heeft de heer Hornstra hierover ook al vragen gesteld en mijn antwoord was toen dat wij alvorens te antwoorden eerst met de betrokkenen wilden spreken. Wij hebben gesproken met de gemeente Coevorden, maar ook met de directie van Westo BBE.

Eergisteren is een uitvoerige brief gegaan naar alle burgers en instanties die de provincie hebben geschreven. Het was de bedoeling dat de staten inmiddels een afschrift zouden hebben van die brief en dat de tekst van die brief op de site van de provincie zou staan. Ik begrijp nu dat dit nog niet is gebeurd. In die brief wordt uitvoerig beschreven wat ik nu, in antwoord op de vragen van de heer Hornstra, zal zeggen.

De installatie van BBE in Emlichheim is bijna klaar en zal eind dit jaar, maar vermoedelijk begin volgend jaar in bedrijf worden genomen. Het klopt dat de rookgasconfiguratie iets anders is geworden dan waarvoor in eerste instantie een vergunning was verleend. Wij hebben dit aspect uitvoerig bekeken en in onze optiek wordt nog steeds de best beschikbare techniek toegepast en - wij hebben hierover inmid-

dels veel kennis in huis - wordt ook nog steeds voldaan aan de best beschikbare technieken referentie-documenten (BREF's), documenten die in Europees verband zijn opgesteld.

Het Duitse bevoegde gezag heeft ook de grenswaarden voor de emissies niet verlaagd.

In onze optiek wordt dus nog de BBT toegepast en op basis van door ons gedaan onderzoek hebben wij geen reden gezien om actie te ondernemen in de richting van het desbetreffende Duitse bevoegde gezag.

Het is wel zo dat het Duitse bevoegde gezag zich niet tot ons gewend heeft. Formeel gesproken hoeft dat ook niet, maar een overheid die netjes met andere overheden omgaat, zou dit wel hebben gedaan. Het zou bovendien getuigd hebben van goed naoberschap. Maar wij zullen binnenkort contact opnemen met het Gewerbeaufsichtsamt in Oldenburg om te spreken over verdere en toekomstige plannen.

Wij hebben dus een uitvoerige brief aan de inwoners van Coevorden geschreven en die brief is gepubliceerd.

Het is vrijwel zeker dat Westo BBE een derde verbrandingslijn gaat bouwen, maar het is nog niet duidelijk of die op Nederlands of op Duits grondgebied terechtkomt. De gemeente Coevorden moet daarvoor nog eerst een ontwerpbestemmingsplan ter inzage leggen en dan wordt duidelijk wat voor bedrijven zich op het Nederlandse gedeelte van het Europark mogen vestigen, maar het is vrijwel zeker dat daar ook afvalverbranding onder zal vallen.

De Duitse verbrandingsinstallatie, waar die ook komt, zal moeten voldoen aan de IPPC-eisen en dus ook aan BBT en BREF's en afhankelijk van het feit of vestiging op Nederlands of Duits grondgebied zal plaatsvinden, zal Drenthe een milieuvergunning worden gevraagd. Maar mocht die derde lijn op Duits grondgebied komen dan zal de provincie alle inspraakreacties van Nederlandse burgers, bedrijven en organisaties en overheden wat betreft de grensoverschrijdende effecten richting het Duitse bevoegde gezag coördineren.

Samen met mevrouw Haarsma doe ik in dit huis het project "het juiste bedrijf op de juiste plek". Dat project is bijna afgerond en de staten zullen daar begin volgend jaar van horen. Ik wil al wel een tipje van de sluier oplichten: uit onze studie komt naar voren - dit nog even los van planologische regelgeving - dat het Europark bij uitstek geschikt is voor milieuhinderlijke bedrijven.

Volgens ons is er dus weliswaar niet conform de oorspronkelijke vergunning gebouwd, maar wel met toepassing van de BBT en wordt voldaan aan de BREF's. Bovendien zijn de emissiewaarden niet naar boven bijgesteld. Wij hebben daarom besloten niet naar het bevoegde gezag in Oldenburg te stappen en daarom zien wij ook geen reden om richting Europa te gaan. Als betrouwbare overheid willen wij voor deze verbrander dezelfde visie hanteren die wij ook bij andere afvalverbrandingsinstallaties in deze provincie toepassen.

De heer HORNSTRA: Mijnheer de voorzitter. Ik stel vast dat mevrouw Klip het met mij eens is dat niet conform de vergunning een rookgasreiniger is geplaatst. Het is een beetje moeilijk om over een zo technisch onderwerp te discussiëren, maar mijn toch ook redelijk betrouwbare informatie is dat de uitstoot van verzurende stoffen nu minder goed geregeld is dan in de oorspronkelijke vergunning en dat het energetisch ook allemaal minder verantwoord is. Onze zorg over wat daar gebeurt, is niet weggenomen. Ik denk dat wij op een ander moment - en ik hoop dat dit dan niet is naar aanleiding van uitstoot die wij absoluut niet willen - hierop zeker nog wel terug zullen komen. Ook de opmerking van de gedeputeerde over het "juiste bedrijf op de juiste plaats" nodigt zeker uit hierop nog eens wat uitvoeriger te reageren.

Ik begrijp dat de gedeputeerde niet meer wil toezeggen dan zij nu doet, maar ik zeg haar dat de fractie van de PvdA de vinger aan de pols zal houden en dat wij aan de hand van een aantal andere gegevens inhoudelijk nog wel eens op deze zaak zullen terugkomen.

Mevrouw KLIP: Mijnheer de voorzitter. Ook de provinciale overheid houdt natuurlijk de vinger aan de pols. Maar nogmaals, wij hebben gekeken naar de gewijzigde rookgasconfiguratie en ik ben gaarne bereid om met de echte kenners heel gedetailleerd en heel technisch hierover nog eens van gedachten te wisselen, maar deze vergadering lijkt mij daarvoor niet het juiste gezelschap.

Op dit moment hebben wij alles gedaan wat op dit moment van ons gevraagd wordt.

De heer LANGENKAMP: Mijnheer de voorzitter. Het antwoord van de gedeputeerde is dat zij terug wil komen op de rookgasconfiguratie, maar ik vraag mij af of de nu gebruikte toepassing er wel een is van de best beschikbare techniek, omdat de kwaliteit ervan minder is dan waarvan wij een halfjaar geleden uitgingen. De conclusie kan dan toch niet zijn dat dit de best mogelijke optie is?

Mevrouw KLIP: Ik heb gezegd dat uit ons onderzoek blijkt dat het nog steeds volgens de BBT is. De heer Langenkamp heeft mij ook niet horen zeggen dat dit een minder goede oplossing is: het is een andere oplossing.

De heer LANGENKAMP: Ik deel de zorg van de heer Hornstra dat deze andere techniek minder goed is. Mensen klagen nu al. En dan kan de gedeputeerde wel zeggen dat de installatie nog niet in bedrijf is, maar ...

De VOORZITTER: Nee, nee, geen debat. Het gaat om mondelinge vragen.

De heer LANGENKAMP: Het is een andere oplossing en mijn indruk is - en de heer Hornstra denkt dit ook - dat deze oplossing van een mindere kwaliteit is. In zo'n geval kan de gedeputeerde toch niet volhouden dat gebruik is gemaakt van de BBT?

Mevrouw KLIP: Ik denk dat bij deze heel technische aspecten feiten en gevoelens door elkaar worden gehaald. Er zijn vier klachten bij de gemeente Coevorden binnengekomen over het droogdraaien. Laten wij daarom heel alert, maar wel met de voeten op de grond naar de ontwikkelingen blijven kijken. Ik zeg toe dat ik de staten wat gedetailleerdere informatie zal doen toekomen. Ik wil ook graag een keer met de staten en met een aantal mensen met echt inhoudelijke kennis om de tafel. Wij moeten de zaak wel vanuit de bestuurlijke hoek blijven bekijken, maar natuurlijk met inachtneming van controle op toepassing van de best beschikbare techniek.

De heer LAMMERS: Mijnheer de voorzitter. De techniek die is toegepast is dus niet volgens de vergunning, maar wel volgens de BBT. Ik denk dat dit goed uitgezocht dient te worden, waarna de uitkomst van die onderzoek in kleine kring besproken kan worden.

Ik wil nog wel benadrukken dat richting de samenleving een heel zorgvuldige communicatie van belang is, want op grond van het uitgangspunt BBT zit de provincie een ander project voorlopig nog wel dwars. Het moet goed duidelijk zijn dat de BBT-norm een bloedserieus onderwerp is en dat de provincie ook in dit geval daar hard aan vasthoudt.

Mevrouw KLIP: Ik ben dat helemaal met de heer Lammers eens. Dat doen wij ook en dat is ook de reden waarom wij onderzocht hebben wat er precies is gebeurd bij de afvalverbrandingsinstallatie op het Duitse gedeelte van het Coevorder Europark. Wij zijn op alle terreinen even alert, maar er is een verschil in uitgangspositie: in Duitsland zijn wij geen vergunningverlener en in Nederland wel. Dat betekent niet dat wij minder alert hoeven te zijn, maar wij hebben wel een andere positie.

De heer WESTERHOF: Mijnheer de voorzitter. Ik begrijp iets niet. Er is een vergunning verleend en daarin staat een ander rookgasreinigingssysteem dan het systeem dat nu is ingebouwd? Als ik een volgens een bouwvergunning verplicht ben op mijn garage een puntdak te plaatsen en ik maak er een platdak van omdat dit goedkoper is, krijg ik een ambtenaar aan de deur die zegt dat ik mij aan de vergunning moet houden. In dit geval moet dan toch ook volgens de vergunning gehandhaafd worden?

Mevrouw KLIP: Maar wij moeten nu toch wel even de feiten en de emoties uit elkaar houden. Het gaat om een bedrijf op Duits grondgebied en de Duitse overheid is dus vergunningverlener. Die Duitse overheid moet dan ook handhaven. Maar die Duitse overheid heeft ons niet verteld dat zij de initiatiefnemer heeft toegestaan een andere rookgasreiniger in te bouwen. Wij zijn daar achteraf achtergekomen en

vervolgens hebben wij alle tekeningen en alle gegevens opgevraagd. Wij hebben uitgezocht wat die andere reiniger betekent en dat alles in onze rol van voormalig inspreker bij de Duitse vergunningverlener. Wij hebben met de kennis die wij in huis hebben, geconstateerd dat nog steeds de best beschikbare techniek wordt toegepast en dat nog steeds wordt voldaan aan de Europese referentiedocumenten en dat de Duitse overheid de emissiegrenswaarden niet omhoog heeft getrokken.

Op basis van dit onderzoek hebben wij geconstateerd dat het op dit moment niet noodzakelijk was de Duitse overheid te vragen of zij wel goed heeft opgelet. Meer dan dat kunnen wij als Drentse overheid op dit moment ook niet doen. Wij blijven alert, zeker ook met betrekking tot de nieuwe ontwikkelingen en ik heb toegezegd wat meer gedetailleerde informatie te verstrekken. Maar die informatie is zo technisch dat ik die op dit moment ook niet uit mijn mouw kan schudden. Ik ben bereid om misschien dan niet tijdens de commissievergadering maar vooraf of daarna de geïnteresseerde leden van de Statencommissie Omgevingsbeleid van informatie te voorzien.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat wij hiermee aan het eind gekomen zijn van ons mondelinge vragen-halfuurtje.

I. Voorstellen

1. Het voorstel van gedeputeerde staten van 30 oktober 2007, kenmerk 44/5.4/2007004746, Huus van de Taol: voorstel voor prestatiesubsidie per boekjaar per 2008

(statenstuk 2007-310, herzien)

met het op dit punt betrekking hebbende verslag van de Statencommissie Cultuur en Welzijn van 5 december 2007.

Mevrouw MASTWIJK: Mijnheer de voorzitter. Het spijt mij ontzettend dat ik mijn verhaal niet in het Drents kan doen. Misschien de komende jaren wel, maar nu houd ik mij nog even bij het Nederlands.

De VOORZITTER: Dan moest doe dat maor een beetje leren, mien wichie.

Mevrouw MASTWIJK: Ja, ik zal een cursus gaan volgen.

Mijnheer de voorzitter. Het herziene statenstuk is beter leesbaar en beter te begrijpen, onze complimenten daarvoor aan het college.

De samenvoeging van de Drentse streektaalorganisaties heeft meerwaarde in het kader van de verbreding en vernieuwing van streektaalactiviteiten. Om deze samenvoeging en de in het strategisch beleidsplan neergelegde ambities tot een succes te laten leiden, verdient het nieuwe Huus van de Taol een stevig fundament. Er liggen volop realiseringkansen die om een royale benadering van de provinciale overheid vragen in plaats van om een nogal Drents aandoende knieperige houding.

Het Huus van de Taol verdient van meet af aan een professionele en zichtbare positie in het Drentse cultuurdomein.

Financiële ruimte voor het kunnen aanstellen van een extra onderwijskundige c.q. streektaalwetenschapper is dan een belangrijke voorwaarde.

In tegenstelling tot het college heeft de fractie van het CDA hiervoor wél € 60.000,-- over. De fractie van het CDA wil een stevig fundament voor het Huus, een fundament dat het bestuur van de stichting de gelegenheid geeft het huis stevig neer te zetten.

Daarnaast wil mijn fractie erop wijzen dat voor het Huus meer dan honderd vrijwilligers actief zijn. Ook zij verdienen de zekerheid dat hun werk of hobby blijft voortbestaan en kan groeien. Wij mogen niet knieperig zijn.

Daarom hebben wij het volgende amendement voorbereid, dat is medeondertekend door de fracties van de SP en GroenLinks.

Amendement A1

Provinciale staten van Drenthe, in vergadering bijeen op 19 december 2007, ter behandeling van statenstuk 2007-310, betreffende het voorstel van gedeputeerde staten van Drenthe om aan de Stichting Huus van de Taol de intentie kenbaar te maken vanaf 2008 een prestatie-subsidie per boekjaar te verlenen,

besluiten:

- a. *in het besluit onder I.a.*
  - *de getallen 333.683 en 238.683 te vervangen door respectievelijk de getallen 393.683 en 298.683 en*
  - *de woorden "met name vanwege het niet honoreren van een extra onderwijskundige/ (streek)taalwetenschapper" te schrappen;*
- b. *onder vernummering van I.b in I.c onder I.b in te voegen de tekst: "Deze subsidie ten laste te brengen van de vrije ruimte Cultuurnota 2005-2008 De kunst van het combineren, voor zover deze het bestaand exploitatiebudget te boven gaat".*

De VOORZITTER: Dit amendement maakt deel uit van de beraadslagingen.

De heer BEERDA: Mijnheer de voorzitter. Ik houd mijn verhaal in het Nederlands. Misschien slik ik daarbij af en toe een "n" in en dat is dan een beetje Drents. Bij de bespreking in de commissie hadden alle fracties forse kritiek op het toen voorliggende statenstuk. Het doet mij deugd dat dit college van mening is dat een commissievergadering toch enig nut heeft en daarom het stuk heeft aangepast. Wij zijn daar heel erg blij mee. Dat het college bereid was op zo korte termijn het statenstuk aan te passen, stemt ook tevreden. Bovendien zijn wij ook met de inhoud van die aanpassing content. Volgens het ingediende amendement betekent het niet beschikbaar stellen van € 60.000,- extra - ik begrijp nu dat het CDA die verhoging structureel wil doen zijn - dat het college knieperig en krenterig is en een kruidenier en wordt een historische kans gemist om voor Drenthe iets prachtigs te doen; maar ik denk dat dit juist niet zo is.

Mevrouw MASTWIJK: Het gaat er niet om met die € 60.000,- iets prachtigs te doen, maar iets prachtigs te behouden, ook voor de toekomst.

De heer BEERDA: Ja, daar was ik net mee bezig, om dat mooie te behouden. Maar als de door het CDA en de medeondertekenaars van het amendement voorgestane weg wordt gevolgd, dan gebeurt dat niet. Toen ditzelfde dossier verleden jaar aan de orde was, is gezegd dat er sprake moet zijn van vernieuwing en verandering. Wij hebben in dit huis in brede zin met elkaar afgesproken cultuur te benaderen vanuit de optie dat er een basisbedrag aan financiën moet zijn en dat er verder per project en per activiteit geld moet worden aangevraagd. Dat geld ligt op de plank en als een instelling met een goed voorstel komt, krijgt het dit. Dat betekende voor een aantal instellingen in Drenthe een moeizame omslag, maar die is goed gelukt, zo hebben wij vanuit het veld vernomen.

Mevrouw MASTWIJK: Maar blijkbaar toch niet voor de heer Beerda, want ik kan mij herinneren dat hij de commissievergadering duidelijk zei meer geld over te hebben voor de streektaal.

De heer BEERDA: Als mevrouw Mastwijk mij had laten uitspreken zou zij mij daarop hebben horen terugkomen, maar ik vind het prettig dat zij mij steeds een eindje op weg helpt. De gekozen systematiek werkt in Drenthe goed: ik wijs op Kunst en Cultuur, op STAMM en Enova. Zij krijgen geld uit de pot die wij willens en wetens met elkaar uit het vaste deel hebben gehaald. Wij zijn afgestapt van het vast financieren van instellingen; wij hebben gekozen voor een stukje vast en de rest

flexibel. Ik denk dat dit dan ook voor het Huus van de Taol moet gelden, al was het maar om ook die instelling de kans te geven ver boven de nu genoemde bedragen uit te stijgen. Ik vind het amendement in die zin een gemiste kans.

Ik zie ook niet in waarom bij de ene instelling wel volgens de afspraak moet worden gehandeld en bij de andere niet.

Maar aan de systematiek die nu voorligt, zit natuurlijk wel vast dat geld voor projecten aangevraagd moet worden. In het statenstuk geeft de gedeputeerde al aan dat er bijvoorbeeld nog ruimte zit in de Onderwijsagenda. Wij weten inmiddels ook dat er ruimte is en komt in de Cultuuragenda. Ik denk dat het Huus van de Taol uitstekend in staat is om samen met andere partijen in het veld, bijvoorbeeld de Drentse muziekmaatschappij, prachtige projecten in te dienen, die het Drents alleen maar dienen en het Drents dynamisch laten zijn. Of het nu geschreven is, of spreektaal, volgens mij moet het allebei zijn. Ik herinner dat mevrouw Pannekoek in de commissievergadering zei dat het Drents vooral spreektaal is, maar iemand die er verstand van heeft, liet mij per e-mail weten dat het vooral ook een geschreven taal is, omdat schrijftaal en spreektaal elkaar verrijken. Ik denk dat dit laatste ook het geval is.

Er liggen dus kansen, maar dan moet het Huus van de Taol wel de kans hebben om iets te doen. Het gaat er dan om hoe een project moet worden aangevraagd.

Een van de medewerkers van het Huus van de Taol heeft mij per e-mail uitgelegd hoe een project moet worden aangevraagd. Het ging in dit geval om het project Peter en de wolf. Mijn indruk was dat het zo in ieder geval niet moet. De houding in het provinciehuis dat alle subsidieaanvragen bij voorbaat zijn afgewezen behalve als er geen gat meer in geschoten kan worden, moet veranderen in de houding dat projecten in principe worden beloond behalve als ze ontzettend rommelig zijn.

Ik denk dat de door GS in het voorliggende stuk gekozen aanpak prima werkt onder de voorwaarde dat GS bereid zijn het Huus van de Taol te helpen - dat kan met middelen, met mensen of een combinatie van beide - de weg van de projectaanvraag op te gaan. Dat is onze voorwaarde. De PvdA zal als een bok op de haverkist zitten bij het volgen van dat proces, want er zijn kansen, maar die moeten wel mede vanuit dit huis gestimuleerd worden.

Wij steunen het statenstuk. Ik ben benieuwd naar het antwoord van de gedeputeerde op ons verzoek om de hand uit te steken en goede projecten ruimhartig te steunen.

Ten slotte moet mij nog een ding van het hart: dat Drents wordt gekoppeld aan knieperig is niet mijn opvatting van het Drents.

Mevrouw PANNEKOEK: Mijnheer de voorzitter. Ik ben niet in Drenthe geboren en bij mij thuis werd ook geen Drents gesproken, maar zo langzamerhand woon ik 25 jaar in het Nedersaksisch taalgebied en ik weet hoe belangrijk de streektaal en het gebruik daarvan voor mensen in onze omgeving is. De streektaal, het Drents, het Nedersaksisch, moet gekoesterd worden.

Ik ben ook lid van PS en dat betekent keuzes maken, ook keuzes waarmee je zo af en toe iemand moet teleurstellen.

De fractie van de VVD steunt het herziene statenstuk, zal geen steun verlenen aan het door het CDA ingediende amendement en brengt ook nog een alternatief in.

In de commissie zijn wij aarzelend akkoord gegaan met het toen voorliggende statenstuk. Die aarzeling werd veroorzaakt door onze mening dat het stuk niet voldeed aan hoe een statenstuk eruit hoort te zien: het stuk was rommelig en onduidelijk. Een nieuw stuk nog voor deze statenvergadering leek mij toen niet haalbaar, maar omdat wij het Huus van de Taol niet langer in onzekerheid wilden laten, zijn wij toen aarzelend akkoord gegaan.

Het herziene stuk is op tijd gekomen en daarvoor verdient het college een compliment. Wij zullen dit stuk steunen, omdat wij de analyse van GS over de verbreding en de vernieuwing van het Huus delen en omdat in het stuk wordt aangegeven dat "de provincie openstaat voor meer ambitie richting verbreding en vernieuwing". Dit stuk ademt een open houding. Dit betekent dat als er goede projecten worden ingediend, die in dit huis een goede ontvangst zullen krijgen.

Een jaar geleden is ook al gediscussieerd over de Drentse taal en toen werd er eenmalig € 95.000,-- beschikbaar gesteld. Dat er nu opnieuw over gediscussieerd moet worden, wijst erop dat de relatie tus-

sen de provincie en het Huus van de Taol niet altijd goed was. Het lijkt wel of ze een andere taal spreken. Maar hoe komt dat dan?

Het Huus van de Taol is een organisatie met een missie. Die missie is het gebruik van het Drents zoveel mogelijk bevorderen. De voorzitter van de stichting trekt als een zendeling de provincie in om zijn boodschap te verkondigen en ons te overtuigen. Hij doet dat in het Drents en met de gave van het woord en met een grote mate van dramatiek.

Voor een organisatie die een missie wil uitdragen valt het niet mee om vanwege financiële beperkingen keuzes te moeten maken bij het uitvoeren van alle plannen. Het enthousiasme kent geen grenzen. De organisatie weet een enorm aantal vrijwilligers aan zich te binden en daarvoor passen slechts waardering en lof.

Maar wat wil de provincie? De provincie verwacht een zakelijke opstelling, een verhouding van opdrachtgever-opdrachtnemer, een subsidieaanvraag die aan de Algemene subsidieverordening (ASV) voldoet en goede projectvoorstellen. In de commissievergadering hebben alle fracties uitgesproken dat het Huus van de Taol net als de andere preferente instellingen van de provincie die houding moet aannemen. Dat vraagt om een omslag bij het Huus. Het structureel aanstellen van een extra streektaalfunctionaris lijkt mij in dit geval niet de oplossing.

Ik wil wel een alternatief voorstellen. PS hebben kleine instellingen de mogelijkheid geboden om bij het schrijven van projectvoorstellen of ASV-bestendige subsidieaanvragen de hulp in te roepen van grotere preferente instellingen. Die grotere instellingen hebben daar de afgelopen vier jaren ervaring mee opgedaan en bewezen daar deskundig in te zijn geworden.

Een groot aantal gemeenten in deze provincie heeft via de preferente instellingen STAMM en Enova prachtige projecten ingediend, voor de uitvoering waarvan heel veel rijkssubsidie naar Drenthe is gekomen. Het Huus kan dus profiteren van de deskundigheid die de grote instellingen inmiddels hebben opgedaan, ook wanneer het erom gaat andere financieringsbronnen aan te boren dan alleen de provincie. Want ook dát verwachten wij van onze preferente instellingen.

De fractie van de VVD vraagt de gedeputeerde of hij bereid is om in overleg met het Huus hierbij een bemiddelende rol te spelen.

Met de ruime subsidie van € 139.000,-- voor de huisvesting en verhuizing, een structurele verhoging van de subsidie tot ruim € 330.000,-- - in mijn ogen is dat niet knieperig - en daarnaast de mogelijkheid om ondersteuning te krijgen bij de aanvraag van projecten denkt de VVD het Huus van de Taol een goede startpositie te geven om het streektaalbeleid nog breder en op meer terreinen uit te dragen.

Mevrouw STIJKEL: Mijnheer de voorzitter. Net als de vorige spreekster ben ook ik van geboorte geen Drent, maar ik ben onderhand hier al wel twintig jaar werkzaam. Juist toen ik bezig was met het Huus van de Taol merkte ik toch nog steeds een Twentse te zijn die in Drenthe woont. Ik zal even vertellen hoe dat komt: iedere keer als ik een aantekening maakte, schreef ik taal op de Twentse manier, dus eerst de o en dan de a, terwijl het in het Drents eerst de a en dan de o is.

Voorzitter. De fractie van de ChristenUnie wil haar waardering uitspreken richting de gedeputeerde, die in reactie op alle vragen, opmerkingen en commentaar in de commissievergadering, direct werk heeft gemaakt van een herziening van het stuk. Dit herziene stuk spreekt duidelijke taal, waarvoor onze harte-lijke dank, en biedt tevens het Huus van de Taol de nodige mogelijkheden om na het verbeteren van de bestaande activiteiten en de intensivering daarvan extra ambitie te tonen en met nieuwe producten te komen. In het statenstuk wordt het Huus daartoe uitgedaagd.

Voorzitter. Wij waarderen het werk van het Huus van de Taol. Wij steunen van harte de doelen.

Wij vragen het college of het met ons eens is dat wanneer het Huus van de Taol met een meer onderlegd plan komt, het meer geld tegemoet kan zien. Uiteraard vragen wij dan wel dat de aanvragen ASV-proof zijn.

In de brief die wij gisteren van het Huus voor de Taol ontvingen, staat dat door de stichting wel een ASV-correcte subsidieaanvraag is ingediend. In het herziene statenstuk staat iets anders en dat brengt ons op de vraag hoe het met de communicatie zit.

Onze fractie roept het Huus van de Taol op om in 2008 lef en ambitie te tonen en marktgericht te gaan te werken. Het Huus moet een actief sponsor- en donateursbeleid ontwikkelen en proberen daarmee inkomsten te genereren.

Voorzitter. Uit voorgaande blijkt dat onze fractie instemt met het voorliggende voorstel.

De VOORZITTER: Ik wens u van harte geluk met uw maidenspeech. Ik ben dan wel geboren in Drenthe, maar ik heb niet zo gauw een Drents woord voor maidenspeech kunnen bedenken. Misschien kunnen de medewerkers van Drentse Taol die op de tribune zitten, daarvoor een mooi Drents woord bedenken.

Mevrouw SMITH: Mijnheer de voorzitter. Dit is niet mien maagdenpraotie veurzitter.

Ik ben wel in Drenthe geboren, maar ik houd mijn verhaal gewoon in het Nederlands.

Mijn partij en ik staan in dubio, want eigenlijk willen wij dit statenstuk niet goedkeuren. Wij willen meer geld beschikbaar stellen voor het Huus, maar ze wachten al zo lang en in maart is al de opening: wij moeten nu dus wel een beslissing nemen. Wij zijn ook niet van plan de discussie die in de commissie is gevoerd, opnieuw te voeren.

Er ligt nu een nieuw statenstuk dat beter leesbaar is en beter is ingedeeld - onze dank daarvoor - maar waarvan de inhoud precies hetzelfde is.

De VVD, de PvdA en de ChristenUnie gaan akkoord met het nieuwe voorstel. Zij zijn op dit moment dus niet bereid extra geld te geven.

Wij hebben eerst gedacht over het indienen van een motie, maar hadden het gevoel dat die het niet zou halen. Daarom hebben wij nu samen met het CDA en de SP een amendement ingediend. Wij willen graag dat het Huus zich inzet voor onderwijs in het Drents en daarom vragen wij om versterking van het team met een onderwijsdeskundige.

Er zijn wel mogelijkheden voor projectsubsidies, maar de personele inzet voor het op de juiste wijze indienen van aanvragen ontbreekt. Het Huus krijgt er 0,7 fte voor administratie bij, maar daarbij gaat het vooral om secretariaatswerk en receptie.

Het college vindt de nu ingediende subsidieaanvraag niet ASV-proof, terwijl Drentse Taol van mening is dat die dat wel is. Wij dringen er wel op aan de aanvraag ASV-proof te laten zijn.

Projectsubsidies aanvragen kost tijd en vraagt deskundigheid en dus personeel. Net als mevrouw Pannekoek raden wij het Huus aan eens te rade te gaan bij de steuninstellingen. Het Huus moet daar om ondersteuning en advies vragen, want het ASV-proof zijn van de aanvragen is voor ons wel een voorwaarde.

Omdat wij een sterke basis willen voor het Huus van de Taol zullen wij het amendement steunen.

De heer MUNNIKSMAN: Mijnheer de voorzitter. Ik heb er ook even over nagedacht of ik nu zou moeten bekennen hoelang ik al in Drenthe woon en hoe goed ik de verschillende rijkstalen spreek. Als variant op maidenspeech stel ik voor een "schiere wichterspraot". In de ene rijkstaal heeft schier de betekenis van een beetje grijs, maar in het Drents is een schier wichtje er een dat er wel mag wezen.

Alle sprekers hebben er al op gewezen dat de behandeling in de commissie van het oorspronkelijke voorstel heeft geleid tot nogal forse kritiek op het stuk. Het college heeft op dat moment de uitdaging opgepakt en heeft, vanwege het belang van goed verkeer tussen staten en college, besloten een uiterste poging te doen om nog voor de statenvergadering een beter stuk aan te leveren. Hieruit blijkt dat een goede dialoog tussen staten en college kan leiden tot andere producten.

Misschien stel ik nu iemand die al heel wat jaren in Drenthe woont teleur, maar mijn indruk is dat kniepertjes een echt Drentse traditie zijn en dat het helemaal niet denigrerend is bedoeld als iemand over kniepertjes spreekt.

Het gaat het college bij het Huus van de Taol niet alleen om meer of nog meer of iets beters van hetzelfde, maar ook om verbreding en vernieuwing. Op het moment dat meer formatieruimte wordt gecreëerd voor een streektaalfunctionaris maar het blijft bij meer van hetzelfde dan is er geen sprake van verbreding en vernieuwing. Ik zou daarom graag wat meer carbid - ook carbid hoort bij deze tijd van het jaar - hebben in de voorstellen van het Huus van de Taol.

Het Huus van de Taol heeft een voorzichtige bedrijfsstrategie weggezet, maar in de tuin van de taal gebeurt natuurlijk wel het een en ander. Op dit moment kan worden vastgesteld dat de Drentse muziekmaatschappij de afgelopen tijd het nodige heeft gedaan, terwijl in de vorige statenperiode nog is gepleit voor het onderbrengen van die organisatie bij het Huus van de Taol. De organisatie Huus van de Taol heeft er bewust voor gekozen dat niet te doen. Betekent dit dat wij geen liefde hebben voor de Drentse muziekmaatschappij? Nee, die liefde bestaat nog steeds, maar krijgt handen en voeten via incidentele subsidies.

Hetzelfde doen wij wanneer er op onderwijsgebied meer aan de orde is dan alleen de streektaalfunctio- naris. Uit onderwijsgeldten komt dan budget voor "Klaar voor de start". Op dat moment wil het college langs andere lijnen, maar wel in de tuin van de taal, de verbreding en vernieuwing mede handen en voeten geven.

Ik heb ondertussen ook gehoord dat er enige discussie is binnen een adviescommissie van het college over de aanvraag voor het project Peter en de wolf. Hierbij is mijn insteek dit project het voordeel van de twijfel te geven, als ten minste de aanvraag goed onderbouwd is.

Mevrouw Pannekoek en de heer Beerda vragen of de bedrijfsmatige ondersteuning van het Huus van de Taol nog wat sterker gestimuleerd kan worden. Op het moment dat ik wordt gevraagd de preferente instellingen te vragen om het Huus van de Taol bij het indienen van een aanvraag te helpen dan doe ik dat graag, maar ik heb nog veel liever dat de instellingen het in goed onderling verkeer zelf regelen en dat de gedeputeerde er pas aan te pas hoeft te komen op het moment dat het niet lukt, want ik ga ervan uit - ook dat is goed Drents gebruik - dat grote en kleine broers in subsidieland nabuurhulp aan elkaar verlenen.

De heer BEERDA: Stel dat een van de preferente instellingen zegt dat zij het Huus van de Taol wel wil helpen maar daarvoor dan tijdelijk wat extra formatie of wat extra geld nodig heeft, is de gedeputeerde dan bereid dat te geven?

Mevrouw SMITH: Waarom is de heer Beerda dan niet bereid dat extra geld rechtstreeks aan het Huus van de Taol te geven?

Mevrouw MASTWIJK: Wat de heer Beerda nu vraagt, is precies wat wij met ons amendement bedoelen.

De heer BEERDA: Dat is niet waar, want in het amendement is sprake van een extra streektaalfunctio- naris.

De heer MUNNIKSMASMA: Ik heb het amendement dat is ondertekend door de fracties van het CDA, de SP en GroenLinks gelezen en mijn indruk is dat het daarin gaat om € 60.000,- voor een streektaalfunctio- naris. De PvdA en de VVD willen daarentegen dat op het moment dat enige ondersteuning nodig is om betere of nog uitdagender ASV-proefe projecten aan te vragen, daarvoor ruimte is. Mijn reactie op dit verzoek is dat ik er in eerste instantie vanuit ga, dat het goede verkeer tussen preferente en kleine in- stellingen ertoe leidt dat dit via nabuurhulp wordt opgelost. Als het zo niet kan worden opgelost, dan ga ik op dat moment een intermediaire rol vervullen en dan zien we wel waar het eindigt. Misschien ben ik op dit punt wel een beetje knieperig, maar ik vind dat de instellingen elkaar nabuurhulp moeten ver- lenen.

Mevrouw SMITH: Wie moeten nu projectsubsidies aanvragen, zijn dat professionals of kan een secreta- resse dat ook?

De heer MUNNIKSMASMA: Er zullen goede projectaanvragen ingediend moeten worden. Op sommige momenten zullen die worden gedaan door professionals en op andere momenten door amateurs. In de ASV staat niet dat dit altijd door een bepaalde beroepsgroep moet worden gedaan. Nee, we stellen ge- woon een aantal eisen en aan die eisen moet worden voldaan. Wij hebben laatst een versimpeling van de ASV besproken en ik heb het idee dat er nu goed met de ASV gewerkt kan worden.

Ik snap de discussie over het al dan niet door het Huus van de Taol ingediende ASV-proefe aanvraag niet, want bij mijn weten is in het bestuurlijk overleg met het Huus afgesproken dat die aanvraag nog zal worden ingediend, omdat het bedrijfsplan daarin niet voorziet.

Mijnheer de voorzitter. Ik denk dat ik hiermee in grote lijnen de vragen en opmerkingen heb beantwoord. Ik ontraad aanvaarding van het amendement, omdat de strekking daarvan niet echt verbreding en vernieuwing is, maar vooral meer van hetzelfde.

TWEEDE TERMIJN

Mevrouw MASTWIJK: Mijnheer de voorzitter. Verbreding en vernieuwing, natuurlijk willen wij dat in onze streektaal. Maar wij vinden het niet kunnen dat het Huus van de Taol die verbreding en vernieuwing moet realiseren met de huidige personele bezetting, want dat is onmogelijk.

Wij houden vast aan ons amendement. In dat amendement is sprake van een onderwijskundige/ (streek)/taalwetenschapper, maar die zou ook - ik doe maar een voorstel - een deel van zijn tijd kunnen vrijmaken voor het schrijven van projecten.

De heer BEERDA: Het is toch helder dat de huidige bezetting van het Huus vooral is gericht op de taal. Dat moet vooral ook zo blijven. Maar het aanvragen van subsidies is een heel andere taak en het kan niet zomaar van iemand gevraagd worden dat ook maar te doen. Het is toch raar dat het CDA voorstelt een streektaalfunctionaris aan te trekken die dan ook nog subsidies voor projecten moet aanvragen?

Mevrouw MASTWIJK: Maar het zou toch kunnen? Ik vind dat het Huus van de Taol de mogelijkheid moet krijgen het personeel op die manier in te zetten dat, naast het behoud van wat nu al wordt gedaan, er sprake is van verbreding en vernieuwing.

Ik vond het heel jammer dat de heer Munniksma zei dat ook amateurs wel eens subsidie aanvragen, net of het personeel van het Huus amateurs zijn.

En wat het beetje carbid betreft: wij hebben de mensen van het Huus van de Taol duidelijk meegegeven dat zij zeer zakelijk moeten werken en het komende jaar wel moeten aantonen het extra bedrag van € 60.000,-- te verdienen. Vanwege de groeiende populariteit en de uit te voeren missie komt het Huus op dit moment gewoon menskracht te kort. Wij houden daarom vast aan ons amendement.

Mevrouw PANNEKOEK: Voorzitter. Het kan in mijn ogen niet zo zijn dat mevrouw Mastwijk een amendement indient waarin staat wat er gedaan moet worden en dan in haar betoog zegt dat er met het geld ook wat anders mag worden gedaan.

Een jaar geleden hebben de staten eenmalig € 95.000,-- beschikbaar gesteld en daarbij is gezegd dat, omdat het Huus wil verhuizen en fuseren, dit geld ook mag worden ingezet voor de fusie en verhuizing. Via het amendement wordt een structurele verhoging van het budget met € 60.000,-- gevraagd. Die vraag wordt van een toelichting voorzien, maar vervolgens zegt mevrouw Mastwijk dat het Huus ook wel wat anders met het geld mag doen.

Het probleem is juist de aanvraag van projecten en daarom heb ik in mijn bijdrage erop aangedrongen de clubs die dat echt kunnen en daar ook ervaring mee hebben het Huus te laten helpen, waarna de streektaalfunctionaris zich volledig kan richten op de inhoud van zijn functie als streektaalwetenschapper. Dát voorstel helpt het Huus verder dan het voorstel van mevrouw Mastwijk.

Mevrouw MASTWIJK: Het aanvragen van projecten via een preferente instelling kost ook extra geld. Projectsubsidie aanvragen betekent geen vastigheid voor het personeel en de vrijwilligers en wij pleiten juist voor die vastigheid.

Mevrouw SMITH: Misschien val ik in herhaling, maar ik wil er toch nog eens op wijzen dat professionals die een projectsubsidie aanvragen de inhoud van zo'n aanvraag bepalen en het daarbij behorende geld. Dat werk moet ook door professionals gebeuren. Omdat de streektaalfunctionaris een professional is, zal hij dat ook doen.

De heer BEERDA: Mijnheer de voorzitter. In reactie op de woorden van mevrouw Mastwijk dat de gedeputeerde de medewerkers van het Huus amateurs heeft genoemd, wil ik opmerken dat hij dat helemaal niet heeft gedaan. De vraag was wie de subsidie aanvraagt en het antwoord daarop was dat dit door allerlei mensen gebeurt, waaronder ook amateurs. Ons pleidooi, dat wordt ondersteund door de VVD, is dat de provincie de helpende hand moet uitsteken en het Huus met de aanvragen moet helpen, want het gaat om een best lastige materie, zoals ikzelf ook heb geconstateerd bij de aanvraag van het project Peter en de wolf. Help het Huus daarmee en dan komt het geld er.

Mevrouw Mastwijk wil vastigheid voor het personeel, maar zo werkt het niet. Een scheepswerf heeft misschien orders in huis tot 2010 maar weet ook niet hoe het in de jaren daarna gaat. Wij hebben in dit huis met elkaar afgesproken dat een deel van het geld flexibel wordt ingezet. Kunst en Cultuur doet dat ook. Een personeelslid moet toch het vertrouwen hebben in zichzelf dat wanneer hij erin slaagt goede projecten over de drempel te trekken, hij het volgende jaar ook nog werk heeft? De tuin is groot genoeg, dus pluk en meld je bij dit huis!

Het antwoord van de heer Munniksma met betrekking tot de hulp stemt ons tevreden.

Over het tweede door mij ingebrachte punt was hij wat voorzichtiger.

De heer KLAVER: Mijnheer de voorzitter. Ik hoor graag van de heer Beerda wat de overeenkomst is tussen een scheepswerf en het Huus van de Taol.

De heer BEERDA: Toen ik die vergelijking maakte, ging het om het punt dat het personeel vastigheid wil. De fractie van het CDA denkt kennelijk dat als een instelling maar een vast bedrag krijgt, iedereen tot in de eeuwigheid verzekerd is van zijn baan. Maar er zijn heel veel instellingen en ondernemingen in dit land die niet zo werken en dat is helemaal geen ramp. Dat is de overeenkomst met een scheepswerf.

De heer KLAVER: Ik denk dat de heer Beerda schipbreuk leidt.

De heer BEERDA: Nou, op een scheepswerf zelf wordt nog niet zo hard gevaren, daar wordt alleen maar gebouwd. Maar het hangt van de kapitein op een schip af hoe het verder gaat en in de kapitein van het Huus van de Taol hebben wij alle vertrouwen.

Ik kom op mijn tweede punt. Ik denk echt dat een open mind nodig is als het om subsidies gaat, want ik heb nu het gevoel dat het allemaal nog te veel langs elkaar heen glijdt. Als er een goed plan ligt, zoals het project Peter en de wolf, moet dat gewoon gehonoreerd worden. En als de aanvraag dan niet helemaal klopt, moet de instelling erop gewezen worden dat het beter een beetje zus of een beetje zo kan, maar het wordt een club wel heel lastig gemaakt wanneer hij voor een bepaalde datum, die op zeer korte termijn ligt, alle argumenten op tafel moet leggen.

Mevrouw PANNEKOEK: Mijnheer de voorzitter. Ik ben op zich blij met het antwoord van de gedeputeerde. Uit het stuk maak ik ook op dat er een opener houding is om goed naar de voorstellen te kijken. Ik deel absoluut de mening van de heer Beerda, dat die opener houding er ook in het provinciehuis moet zijn.

De heer MUNNIKSMA: Mijnheer de voorzitter. Ik heb in de krant gelezen, maar daar vandaag niets over gehoord dat de heer Beerda aan mijn leiband loopt. Maar ik begrijp nu dat ik aan de leiband van de heer Beerda loop, want ik herhaal wat hij heeft gezegd, namelijk dat ik nadrukkelijk niet het Huus van de Taol amateurs heb genoemd maar dat het woord "amateurs" viel in het debatje over wie subsidie kan aanvragen. Op dat moment heb ik gezegd dat het amateurs maar ook professionals kunnen zijn. Daarmee heb ik op geen enkele manier een kwalificatie uitgesproken richting het Huis van de Taol.

Het amendement van het CDA is, om het in schipperstermen te zeggen, weinig koersvast. Ik ga ervan uit dat toekomstige amendementen wat meer koersvast zullen zijn.

Het CDA heeft ook betoogd - en daarmee kwam die fractie heel dicht in de buurt van PvdA, VVD en ChristenUnie - dat ervoor gezorgd moet worden dat de komende tijd goede aanvragen door het Huus van de Taol kunnen worden gedaan en dat daarbij, zo nodig, ondersteuning moet worden geboden. In

eerste termijn heb ik daarover al het een en ander gezegd en daarbij het woord “na buurhulp” gebruikt. Ik ben van plan die hulp de komende tijd te geven.

Misschien ligt het toch nog aan het stuk dat het allemaal nog niet duidelijk is, maar dan wil ik erop wijzen dat mevrouw Mastwijk toch al een tijdje in de staten meeloopt. De voor-vorige gedeputeerde heeft met de staten gediscussieerd over het samenvoegen van een aantal onderdelen van het Drentse taalgebied, waarbij die samenvoeging tot een bezuiniging zou moeten leiden.

Met de vorige gedeputeerde hebben de staten gesproken over uitbreiding en de uitwerking daarvan ligt nu voor. Het betekent niet dat wij zeggen dat het Huus van de Taol het met de huidige formatie moet doen, neen, wij regelen dat er structureel wat meer formatie komt, waardoor de streektaalfunctionaris zich fulltime op de streektaal kan richten.

Mevrouw MASTWIJK: Dat is heel leuk gezegd, maar dat kleine stukje is wat de Provinciale bibliotheekcentrale (PBc) deed voor het Huus van de Taol.

De heer MUNNIKSMA: In het herziene statenstuk staat heel duidelijk dat het om meer gaat dan de formatie die in het verleden door de PBC werd geleverd.

Het antwoord op de vraag of dit college en deze gedeputeerde open minded zijn is dat deze gedeputeerde Drents hervormd is.

De beraadslaging wordt gesloten.

In stemming komt amendement A.1.

Amendement A.1 wordt met handopsteken verworpen.

De VOORZITTER: Ik constateer dat de fracties van het CDA, de SP en GroenLinks voor aanvaarding van het amendement hebben gestemd, doch de overige fracties daartegen.

Vervolgens besluiten de staten zonder hoofdelijke stemming overeenkomstig het voorstel van het college.

2. Het voorstel van het Presidium van 1 november 2007, kenmerk 2007013731, Ontwerp-Onderzoeksprogramma 2008 OCWZ

(statenstuk 2007-306)

3. Het voorstel van gedeputeerde staten van 1 november 2007, kenmerk 44/5.7/2007013341, Vaststellen wijzigingen van de Subsidieregeling agrarisch natuurbeheer Drenthe en de Subsidieregeling natuurbeheer Drenthe

(statenstuk 2007-309)

4. Het voorstel van gedeputeerde staten van 8 november 2007, kenmerk 45/5.3/2007011313, Wijziging financiering muskusrattenbestrijding

(statenstuk 2007-312)

5. Het voorstel van het Presidium van 14 november 2007, kenmerk 45/SG/2007014035, Vaststelling fractievergoedingen 2006 en eerste kwartaal 2007

(statenstuk 2007-311)

de op deze agendapunten betrekking hebbende verslagen van de vergaderingen van de Statencommissies Omgevingsbeleid en Cultuur en Welzijn van 28 november en 5 december 2007.

6. Het voorstel van gedeputeerde staten van 28 november 2007, kenmerk 48/5.7/2007014899, Instrumentarium Koers Noord, Vaststellen Subsidieregelingen Noordelijk Innovatie OndersteuningsFaciliteit 2008 en Investeringspremiereregeling Noord-Nederland 2008

(statenstuk 2007-313)

en het op dit punt betrekking hebbende extract uit het verslag van de vergadering van het algemeen bestuur van het Samenwerkingsverband Noord-Nederland van 30 oktober 2007.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt telkens overeenkomstig het voorstel besloten.

7. Interpellatie van de heer Langenkamp en mondelinge vragen van de heer Klaver over de Zuiderzeelijn, het Regiospecifiek pakket en alles wat daarmee samenhangt.

De VOORZITTER: Het woord is eerst aan de heer Langenkamp, daarna aan de heer Klaver, vervolgens aan het college en daarna weer eerst aan de heren Langenkamp en Klaver en vervolgens aan de andere statenleden, zo zij dit wensen. Zo zijn de regels bij een interpellatie.

De heer LANGENKAMP: Mijnheer de voorzitter. GroenLinks heeft deze interpellatie aangevraagd omdat wij veel vragen hebben.

De eerste vraag is hoe het kan dat PS op dit belangrijke moment aan de zijlijn staan. In de pers is van alles en nog wat te lezen onder het motto dat het grote graaien is begonnen. Wij lezen kreten als "Het Noorden ruziet nu al" en "Spoorlijn splijtzwam"; de minister heeft zelfs al gezegd dat verdeeldheid in het Noorden niet goed is, de Sociaal-Economische Raad vindt dat het Noorden moet stoppen met het onderlinge gekrakeel en volgens de FNV moet het Noorden zich inhouden. Ik kan zo nog wel even door gaan, maar het gekke bij dit alles is de vraag wat PS van Drenthe nu eigenlijk weten. Naar mijn idee is dat bar weinig en daar gaat het mij nu eerst om.

Zijn er nu wel of geen afspraken gemaakt over het Regiospecifiek pakket? Is er een Pact van Joure, of hoe het ook heten mag? De vorige week zei de heer Bats in de commissie nog dat er door de noordelijke provincies geen afspraken zijn gemaakt over de verdeling van het bedrag van ruim twee miljard. Bestuurders uit Groningen en Friesland beweren in de pers wél dat er bindende afspraken zijn gemaakt. De heer Van den Berg, de voorzitter van de stuurgroep, heeft volgens de pers de leden van de stuurgroep zelfs bevolen eensgezindheid uit te stralen en daarbij bevestigd dat er geen vrijblijvende afspraken zijn gemaakt over de verdeling van het geld. Mijn eerste vraag is dus wat er nu wel en niet is afgesproken.

Ik verzoek het college zo eerlijk mogelijk duidelijkheid te geven. Dat klinkt een beetje raar, want het college behoort natuurlijk altijd eerlijk te zijn, maar ik bedoel dat op de vraag of er een afspraak is, het antwoord niet moet zijn: "Nee, er is geen afspraak, want het is een overeenkomst, of een principe, of een akkoord". Ik vraag het college er geen woordspelletje van te maken. De vraag is naar mijn idee volstrekt helder en of het een afspraak is met het kabinet of tussen de provincies onderling of tussen de noordelijke provincies met Flevoland, het gaat ons erom dat duidelijkheid wordt gegeven over wat is afgesproken.

In de politiek geldt de simpele regel dat GS PS informeren en wat GS zeggen moet ik dus voor waar aannemen tot het tegendeel is aangetoond. Als GS zeggen dat iets zo is, dan is het zo, maar dat betekent dan expliciet dat wanneer iemand anders het tegenovergestelde zegt, hij volgens het college niet de waarheid spreekt. Daarmee wordt het voor een lid van PS wel een moeilijk verhaal.

Voorzitter. Ik neem aan dat dit onderwerp in een aantal termijnen wordt besproken en of die bespreking uitmondt in een motie hangt af van het antwoord van het college en van de inbreng van de andere fracties. Ik neem aan dat u, mijnheer de voorzitter, ons de gelegenheid geeft om, als dit nodig is, in een schorsing fractieberaad te houden. Ik kan mij zelfs voorstellen, dat omdat er nog onderhandeld wordt, bepaalde aspecten niet in het openbaar - overigens is GroenLinks hartstikke tegen het in beslotenheid vergaderen - besproken kunnen worden. Als het nodig is de staten hierover in beslotenheid te informeren, laat het college dit dan tijdens een korte schorsing van deze openbare vergadering doen. Op grond van die informatie kunnen wij ons een beter beeld vormen van de situatie en daar gaat het ons in eerste instantie om.

De heer VEENSTRA: De heer Langenkamp heeft veel vragen en wil veel informatie hebben, maar is deze interpellatie nu bedoeld om de fracties de gelegenheid te bieden aan te geven wat zij willen, of om GS informatie te laten verstrekken?

De heer LANGENKAMP: Ik heb de vragen van mijn fractie al op 1 december op papier gezet en daarin vraag ik vooral naar de stand van zaken en naar wat is afgesproken.

De heer VEENSTRA: Maar gaat de heer Langenkamp nu ook aangeven wat GroenLinks belangrijke projecten vindt die Drenthe uit het vuur moet slepen?

De heer LANGENKAMP: In tweede termijn waarschijnlijk wel en daarom sprak ik ook over een motie. Maar wij moeten dan wel eerst weten wat de stand van zaken is, welke projecten voorliggen. Ik zal de vragen nu stellen en ik hoop dat de heer Bats en misschien zelfs de voorzitter die zal beantwoorden.

Wat is op 19 december, dus met de kennis van nu en de bedoeling van het gesprek van morgen met het ministerie, de stand van zaken?

Wat is de mening van GS over de brief van 16 november 2007 van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat in zijn algemeenheid en in het bijzonder met betrekking tot de volgende punten.

- a. Wat vindt het college van het feit dat de indicatieve ruimtelijke reservering zoals aangegeven in de Nota ruimte, blijft bestaan? Ziet het college daarin een kans om in overleg met een volgend kabinet toch nog tot aanleg van de Zuiderzeelijn (ZZL) te komen?
- b. Wat is de mening van het college over de in de brief van 16 november genoemde vijf projecten?
- c. Zijn deze projecten volgens het ministerie geheel en al verantwoord of komen er toch nog aanvullende vragen over een al dan niet gunstige verhouding tussen maatschappelijke kosten en baten?
- d. Wat wordt door het ministerie bedoeld met "enkele positief beoordeelde onderdelen van het OV-plan Kolibri"?
- e. Wat betekent de regionale financiële bijdrage van Drenthe voor projecten in Groningen en Friesland?
- f. Het mobiliteitsfonds wordt voor ongeveer de helft gevoed door een regionale bijdrage. Wat betekent dit voor Drenthe? En wat betekent het dat de keuze van de projecten die met het fonds worden gerealiseerd "in beginsel" ligt bij de regio?
- g. Ligt alleen als om het mobiliteitsfonds gaat de keuze in beginsel bij de regio, of is dit ook het geval als het om andere projecten gaat?
- h. Het kabinet verwacht een regionale bijdrage die recht doet aan de verhouding tussen de oorspronkelijk - en om dat woord gaat het - door Rijk en regio gereserveerde bijdragen voor de ZZL. Hoe gaan GS daarmee om?
- i. Besluitvorming over de ZZL heeft plaatsgevonden in PS, maar over diverse andere projecten niet, laat staan over de financiering daarvan. Hoe zien GS de politieke besluitvorming over die projecten?

Deze vraag heeft uiteraard te maken met de democratische legitimering. GS en PS van Drenthe hebben besloten met de ZZL aan de gang te gaan. Op een gegeven moment is daarbij een tweesporenbeleid ontstaan, dat eruit bestond dat de Tweede Kamer zou worden bewerkt - en dat is tot en met gisteren doorgegaan - en uit onderhandelingen over het Regiospeciek pakket. Laatstgenoemde onderhandelingen zijn nog volop aan de gang. Gisteren en eergisteren is over dat pakket gesproken en dat gebeurt morgen kennelijk weer.

Het is dan misschien wel kort dag, maar ik wil er toch nogmaals op wijzen dat PS de kaders moeten stellen voor het regiopakket. GS zijn nu zonder een mandaat aan het onderhandelen en dat vind ik vreemd. Het kan niet zo zijn dat PS over een of twee maanden een stuk voorgeschoteld krijgen waarbij zij de keuze hebben tussen stikken of slikken. Wij willen invloed op dat regiopakket.

De heer VEENSTRA: Wat de heer Langenkamp zegt is terecht: wij moeten de kaders aangeven. Wij moeten dus niet zozeer vragen stellen. Zou de heer Langenkamp daarom niet in plaats van een heel alfabet aan vragen te stellen duidelijk moeten maken welke kaders zijn fractie stelt?

De heer LANGENKAMP: Ik ben toe aan mijn slotzin.

Wij willen als PS echt zelf invloed op het regiopakket en dat pakket moet voor Drenthe goed uitpakken. Dus geen sigaren uit eigen doos en wat GroenLinks betreft dus veel geld voor openbaar vervoer en weinig voor asfalt. Verdelingen als 80% voor asfalt en beton en 20% voor OV zijn voor ons niet acceptabel. Staatjes als 50-40-10 als het om verdeling van het geld gaat, zijn voor ons ook niet acceptabel. Die 10 moet minstens 20 worden. Dat zijn zo onze kaders.

De heer KLAVER: Mijnheer de voorzitter. Het is goed dat wij het erover hebben, het niet doorgaan van de ZZL en de daartegenover staande financiële middelen voor onze provincie. Met veel mandaat voor het college gaan we voor een goed resultaat.

Volgens de fractie van het CDA heeft het ook niet zoveel zin meer te blijven piepen en ach en wee te roepen of in de achteruitkijkspiegel te kijken. Immers, de kaarten zijn/waren al geschud en wij moeten vooral vooruitkijken. Daarvoor zijn wij hier in deze statenzaal gekozen en daar hebben de Drenten wat aan.

Wat ons in de hele discussie rond dit onderwerp erg verbaasd heeft, zijn de opmerkingen van gedeputeerde Bats. Hij zit namens Drenthe vooraan om lief en leed te delen. En wij gaan er nog steeds van uit dat deze gedeputeerde in zijn vak van bestuurder van en voor Drenthe zeer gedreven is en niet achteraan gaat staan.

Om ons goede gevoel over het vertrouwen in deze gedeputeerde te testen, hebben wij een paar simpele vragen.

1. Was hij op 12 oktober aanwezig in de vergadering van het dagelijks bestuur van de Stuurgroep ZZL bij het vaststellen van het zogeheten alternatieve pakket, het Regiospecifieke pakket, dat uiterlijk op 9 oktober jl. moest worden ingeleverd bij het kabinet c.q. de minister van Verkeer en Waterstaat?
2. Was hij op 8 oktober jl. aanwezig bij de vergadering van de Stuurgroep ZZL, in welke vergadering de afspraken van 1 oktober door de aanwezigen werden bekrachtigd in de trant van: en hier gaan we het mee doen? En werd dat pakket van 1 oktober toen ook bekrachtigd?

Ervan uitgaande dat de gedeputeerde in die vergadering aanwezig was, bevreedt het de fractie van het CDA, en wellicht ook anderen, dat hij in de vergadering van de Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie van vorige week woensdag met grote stelligheid betoogde dat er van het bestaan van een beslisdocument geen sprake is.

Dit document uit de stuurgroepvergadering - het zijn de papieren die ik hier heb met een overzicht van het Regiospecifiek pakket - is dus geen einddocument?

Kan de gedeputeerde aangeven wat volgens hem de waarde en de betekenis is van de stuurgroepafspraken van 1 en 8 oktober en hoe het nu toch kan dat andere noordelijke bestuurders 180 graden anders zeggen en communiceren, en dan niet één bestuurder, maar alle?

Of, heeft de gedeputeerde misschien bij nader inzien moeten constateren dat hij voor Drenthe te weinig in de wacht heeft gesleept en wil hij daarom dit document niet erkennen?
Ik wacht de antwoorden graag af.

De heer VEENSTRA: Waarop baseert de heer Klaver zijn uitspraak dat 1 oktober een regionaalspecifiek pakket is vastgesteld en waarop doelt hij wanneer hij spreekt over een beslisdocument?

De heer KLAVER: Ik heb een document - wat mij betreft kan de heer Veenstra het ook krijgen - dat onderdeel was van de stuurgroepvergadering. In dat document is een keurige verdeling opgenomen van hoe het is afgesproken. Van mensen die bij die vergadering aanwezig waren, heb ik begrepen...

De heer VEENSTRA: De heer Klaver zegt dat dit document deel uitmaakte van de agenda, maar daarmee is het dus helemaal geen beslisdocument.

De heer KLAVER: Jawel, want onder het agendapunt staat: "Voorgesteld wordt in te stemmen met de voorgestelde invulling van het Regiospeciek pakket". Met andere woorden: er is een agendastuk...

De heer VEENSTRA: Maar de heer Klaver zegt dat een regiopakket is vastgesteld en dat er een beslisdocument ligt. Maar wat hij nu noemt is eigenlijk een vergaderstuk, waarover wellicht in de stuurgroep of een andere vergadering is gesproken.

De heer KLAVER: Ik vraag alleen of er sprake is van een document. In onze ogen is dat er en wij worden in onze mening gesteund door andere noordelijke bestuurders.

De heer VEENSTRA: Door welke noordelijke bestuurders dan?

De heer KLAVER: Enkele bestuurders uit mijn eigen kring waren bij die vergadering aanwezig, laat ik het maar klip en klaar zeggen.

De heer VEENSTRA: En die bestuurders komen uit Drenthe of uit de andere provincies?

De heer KLAVER: Wil de heer Veenstra misschien ook nog huisnummers of telefoonnummers? Laten wij nu toch discussiëren over de feiten.

De heer VEENSTRA: Maar de heer Klaver brengt heel veel naar voren en zegt dat er een beslisdocument is, dat een pakket is vastgesteld en dat er mensen bij waren toen dit gebeurde, maar per saldo komt het erop neer dat de heer Klaver van een aantal mensen die erbij waren iets heeft gehoord en dat hij aankomt met een stuk dat deel uitmaakte van de agenda.

De heer KLAVER: In de commissievergadering van verleden week is de gedeputeerde gevraagd of er een stuk is waarover de stuurgroep het eens was. Het antwoord was: "Nee, er is geen stuk". Maar de hele wereld roept dat er wel een stuk is. Dan gaan wij vervolgens rechtop zitten en ons afvragen wie er nu gelijk heeft en hoe het precies zit. De fractie van het CDA vindt dan dat de gedeputeerde de kans moet hebben om uit te leggen hoe het precies met dit agendastuk is gegaan: is daarover gesproken, was hij erbij, is er iets vastgesteld, klopt het wat al die anderen zeggen helemaal niet, of klopt het niet wat hij zegt. Dat willen wij graag weten.

De heer VEENSTRA: Maar de stelligheid waarmee de heer Klaver zijn betoog begon, is nu wat afgezwakt.

De heer KLAVER: Die is nog volstrekt hetzelfde als in het begin.

De heer VEENSTRA: In het begin van zijn verhaal zei de heer Klaver dat een regionaal pakket is vastgesteld en dat er een beslisdocument was. Nu zegt hij iets heel anders.

De heer KLAVER: In onze perceptie is dat Regionaalspecifiek pakket op 8 oktober vastgesteld en vervolgens op 9 oktober naar Den Haag gestuurd. Wij worden in onze mening bevestigd door mensen die erbij waren.

Als dit allemaal niet zo is, kan de heer Bats wellicht ook de vraag van de heer Veenstra beantwoorden.

De heer BATS: Mijnheer de voorzitter. In mijn inleiding zal ik proberen een beetje links-rechts in te gaan op de opmerkingen van de heren Langenkamp en Klaver en vervolgens de vragen van de heer Langenkamp in concreto beantwoorden.

Ik vind dat als ik hier wat zeg, de staten dat voor waarheid moeten kunnen aannemen, dat zij mij moeten kunnen geloven. Ik zeg daarbij dan ook dat het mij verstandig lijkt dat de staten mijn verhaal voor waarheid aannemen en niet het verhaal van bestuurders die daarop in dit huis niet politiek of bestuurlijk afgekeurd kunnen worden. Maar dit is slechts een advies aan de staten.

Met name de aanvullende vragen van de heer Klaver brengen mij bij een document van 29 augustus, dat door dit college is gestuurd aan de voorzitter van de Stuurgroep ZZL.

Ik hecht er, omdat dit in het vervolgtraject heel wezenlijk is, toch aan even een paar zinnen voor te lezen van wat het college van Drenthe richting de andere colleges, de stuurgroep en de gemeenten die in die stuurgroep vertegenwoordigd zijn, heeft geschreven.

“Geachte voorzitter. Het college van GS van Drenthe stemt in met het onderhandelingsmandaat voor het dagelijks bestuur van de Stuurgroep ZZL, zoals verwoord in bovengenoemd document.

Het geeft daarbij de voorkeur aan handhaving van de inzet voor de planstudie HST3 tot en met het definitieve oordeel van de Tweede Kamer”.

Dat oordeel is gisteren geveld. Ik vervolg:

“Indien namens het kabinet een voor de stuurgroep financieel bestuurlijk werkbaar voorstel wordt gedaan voor een zogenaamd Regiospecifiek pakket dan dient dat ten principale ter nadere besluitvorming te worden voorgelegd aan de colleges. Het college is verder van mening dat de stuurgroep zich in de korte periode tussen het bestuurlijk overleg van het Rijk en de regio van 4 september en het medio september voorziene kabinetsbesluit niet moet laten verleiden tot een poging tot nadere invulling van deze variant”.

Daarmee heeft dit college bedoeld dat de stuurgroep zich niet moet laten verleiden tot een discussie in de pers of buiten dit huis over de invulling van een variant.

“De uitwerking dient plaats te vinden in een programmadocument RSP, op basis van een vooraf door het Rijk en de regio gezamenlijk vast te stellen spelregelkader. Dat spelregelkader moet overigens nog worden vastgesteld. Het Drents college geeft er de voorkeur aan dat de uitwerking van het Regiospecifiek pakket en de bijbehorende processen rond selectie en prioritering van projecten en heroriëntatie van de onderlinge verdeelsleutel voor de regionale medefinanciering eerst dan aan de orde komt na bekrachtiging door de Tweede Kamer van het kabinetsbesluit ZZL”.

Voorzitter. Dat is de insteek geweest van het Drentse college en ook van de onderhandelaar namens Drenthe in de stuurgroep. Wij hebben in die onderhandelingen constant aangegeven dat dit voor ons van belang is, omdat wij vanaf het begin zijn blijven gaan voor de ZZL.

De vergadering van 1 oktober was er een van het dagelijks bestuur van de ZZL, niet een besluitvormend orgaan, maar een adviserend orgaan aan de Stuurgroep ZZL. De dag daarna vond een vergadering plaats van de stuurgroep.

In de vergadering van het dagelijks bestuur van 1 oktober is een vingeroefening gedaan om invulling te geven - dat was het huiswerk dat ons door de Tweede Kamer was opgedragen - aan een regiospecifiek pakket, dat te vergelijken zou zijn met een hogesnelheidslijn. Nogmaals, het was heel nadrukkelijk een vingeroefening als uitvoering van de motie-Van Heijum.

Op 20 november heeft weer een vergadering plaatsgevonden van de Stuurgroep ZZL, waarin een vergelijkbare discussie plaatsvond; ook die discussie was nog steeds bedoeld om te komen tot een pakket dat te vergelijken zou zijn met de hogesnelheidslijn (HSL).

In de stuurgroepvergadering van 17 december zijn, met opmerkingen, de verslagen van de afgelopen drie stuurgroepvergaderingen, dus die van oktober en november, vastgesteld. Dat is nadrukkelijk dus pas op 17 december gebeurd. Ik kan de staten verzekeren dat die vaststelling plaatsvond met de nodige opmerkingen van de zijde van Drenthe.

(Voorzitter: mevrouw Stoel.)

Wat is er vervolgens gebeurd?

Op 16 november heeft het kabinet de beslissing genomen dat de aanleg van een HSL niet doorgaat. Het kabinet heeft die beslissing aan de Tweede Kamer gemeld en de Tweede Kamer heeft op 27 november een hoorzitting gehouden, waarop ikzelf en de heer Klaver bekende bestuurders aanwezig waren om gehoord te worden over de eenduidigheid, de eendrachtigheid en de overeenstemming in noordelijk verband.

Op vragen over de eendrachtigheid hebben alle noordelijke bestuurders met "Ja" geantwoord, want wij willen eruit komen en wij komen er ook uit. Het finale besluit dat wij er met elkaar zijn uitgekomen, is maandagavond en gisteravond in SNN-verband bekrachtigd en dat besluit zal ik straks nog nader toelichten.

Op 12 december zijn door verschillende partijen in de Tweede Kamer vijf moties ingediend, die alle vijf te maken hadden met de inhoud van de ZZL, variërend van de ZZL moet er komen tot wij moeten binnen het pakket van de ZZL met elkaar een aantal dingen goed regelen. Van die vijf moties zijn er twee aangenomen, namelijk de motie-Cramer/Roefs, die uitspreekt dat de uitvoering en de regie voor het Regiospecifiek pakket in de regio moet worden neergelegd - voor het exacte dictum van de motie verwijs ik naar motie 27658/40 van 12 december 2007 - en de motie-Koopmans, waarin wordt uitgesproken dat het bedrag van € 160 miljoen dat in het Regiospecifiek pakket was gereserveerd voor de spoor-driehoek Noord-Nederland in het Nationaal Spoorplan gealloceerd moet worden. Wij zijn blij dat die motie is aangenomen, want die motie heeft consequenties voor de cofinanciering, zo zal ik straks nog nader uitleggen.

Die twee moties zijn dus aangenomen en gisteren heeft de Tweede Kamer uitgesproken dat de aanleg van de ZZL niet doorgaat.

Het Noorden heeft afgelopen maandag na een ongeveer drieëneenhalf uur durende discussie overeenstemming bereikt over een Regiospecifiek pakket dat zou kunnen dienen als basis voor onderhandelingen met de minister. Van het Regiospecifiek pakket dat nu onder de staten circuleert heeft het college van Drenthe steeds gezegd dat het een goede basis is om tot een finaal pakket te komen waarover met de minister kan worden onderhandeld. Onder voorbehoud van instemming van de diverse staten in het Noorden met dit pakket zou dan een convenant kunnen worden gesloten, waaraan de komende twintig jaar uitvoering gegeven gaat worden.

De maandag bereikte overeenstemming is gistermorgen aan de drie colleges van GS ter accordering voorgelegd, heeft gisteren de instemming gekregen van het DB-SNN en zal voor ons de insteek zijn tijdens de onderhandelingen met de minister.

Ik kan hier dan ook met droge ogen zeggen en beweren dat de documenten die de heer Klaver in handen heeft niet het finale onderhandelingsresultaat bevatten van de drie noordelijke provincies. Ik kan dit aan de hand van een simpel voorbeeld illustreren: op de oorspronkelijke lijst komt de spoorlijn Emmen-Zwolle niet voor, maar in het noordelijk convenant dat nu richting de minister gaat, staat die spoorlijn wel als project van het Mobiliteitsfonds.

Voor de goede orde, voorzitter, gisteren is dus dat besluit genomen. Geen moment eerder.

In de commissievergadering van verleden week stelde de heer Klaver mij een vraag, die hij vandaag iets vrijer interpreteert, waarin werd gesuggereerd, dat er een lijst zou zijn waarin de 10%-norm bepalend is voor de verdeling over de provincies. Die lijst was er kennelijk in de beleving van de heer Klaver en van de andere bestuurders, maar in mijn beleving niet. Drenthe heeft vanaf het begin gezegd een verdeling op basis van de door de heer Klaver genoemde 10% nooit serieus te kunnen nemen. Die norm zal men dan ook in geen enkel officieel vastgesteld verslag aantreffen en zal men ook niet kunnen deduceren uit de projecten op de lijst.

De heer KLAVER: Mevrouw de voorzitter. Herkent de gedeputeerde het verhaal over de verdeling 50-40-10, ook al staat die niet op papier?

De heer BATS: Die herken ik niet. Dit is een verhouding waarlangs wij vanuit Drenthe niet hebben gewerkt en van waaruit wij ook niet wénen te werken, laat ik daar helder over zijn.

De heer KLAVER: En er is ook geen relatie tussen die 50-40-10 en de cofinanciering van de drie provincies?

De heer BATS: Op geen enkele manier.

Voorzitter. Ik kom op de beantwoording van de vragen van de heer Langenkamp.

De eerste vraag over wat het proces tot nu toe is geweest en wat we de komende dagen van plan zijn en de laatste vraag wat wij de komende maanden echt moeten gaan doen willen wij tot besluitvorming komen, zal ik aan het eind van mijn verhaal beantwoorden.

De heer Langenkamp vraagt naar de mening van het college over het feit dat in de Nota ruimte de indicatieve ruimte voor een ZZL is blijven bestaan en of dit mogelijkheden biedt om met een volgend kabinet nog weer eens over een ZZL te onderhandelen.

Wij zullen morgen met het Ministerie van Verkeer en Waterstaat en aansluitend met de minister bespreken wat de exacte bedoeling van een aantal onderdelen van de brief van 16 november is. De minister heeft vanaf het begin gezegd de discussie, de eventuele moties en de beslissing van de Tweede Kamer te zullen afwachten, omdat hij pas daarna de optimale ruimte heeft om autonoom als kabinet te handelen en te oordelen. Met andere woorden: voor mij is de beleidsmatige en bestuurlijke betekenis van de handhaving van die indicatieve reservering nog niet helemaal goed op zijn merites te beoordelen. Ik hoop dat er na morgenmiddag wat meer helderheid is. In stuurgroepverband is afgesproken, omdat dit het wat gemakkelijker maakt richting de pers en andere geïnteresseerden te reageren, in de richting van alle betrokken staten, de halteplaatsen en de betrokken gemeenten morgenavond of anders vrijdagmorgen een brief te doen uitgaan met de tekst van het convenant dat de partners in het Noorden met elkaar hebben bereikt en met de reactie van de minister daarop. Dus die informatie komt naar de staten toe. Ik denk dat daarmee veel van de vragen van de heer Langenkamp een antwoord krijgen.

Het antwoord op de vraag wat GS van de genoemde projecten vindt, is dat de door de minister genoemde "nuttige projecten" - wij noemen ze liever "nationale projecten" - absoluut onze instemming hebben.

De heer LANGENKAMP: Mevrouw de voorzitter. Ik kan mij voorstellen dat de heer Bats antwoordt dat die projecten de instemming van het college hebben, maar mijn vraag hierbij was ook, of hier dan voor Drenthe voldoende in zit.

(Voorzitter: de heer Ter Beek.)

De heer BATS: In de nuttige projecten in de lijst die de minister in zijn brief heeft opgenomen, zit absoluut voldoende voor Drenthe.

De heer LANGENKAMP: Terwijl dat maar een punt is van de vijf.

De heer BATS: Wij hebben een brief van de minister gekregen, waarin staat dat drie van de door de provincies aangemelde projecten toevallig in elk van de drie provincies vallen en dat die projecten qua omvang toevallig ook nog in balans zijn. Het zou dus wel heel slecht zijn daarmee niet content te zijn. De volgende vraag van de heer Langenkamp was of de minister alle projecten niet opnieuw langs de lat van MKBA, CPB enzovoorts gaat leggen.

De minister heeft gezegd - die uitspraak is van ambtelijke zijde bevestigd en wij hopen morgen een bestuurlijke bevestiging van die uitspraak te krijgen - dat de door het Rijk genoemde projecten niet meer ter discussie staan. Maar uiteraard moet ook de minister zich aan de wet- en regelgeving van Nederland houden en daarom zal ook de uitvoering van die projecten via de wettelijke planprocedures moeten verlopen.

De enkele positief beoordeelde onderdelen van het project Kolibri hebben te maken met de Qliners. De minister spreekt in dit verband over "nuttige projecten". De mening van het Noorden is dat Kolibri fase 1 - het hele pakket van maatregelen dat hierbij aan de orde is, zal ik absoluut in januari of februari met de staten bespreken - deel uitmaakt van de projectenlijst van het Regionaal mobiliteitsfonds. Het Noorden vindt dit project dus belangrijk.

In antwoord op de vraag wat de regionale financiële bijdrage van Drenthe betekent voor projecten in Groningen en Friesland wil ik erop wijzen dat met het Rijk nog geen exacte afspraken zijn gemaakt over de hoogte van de nominale regionale bijdrage. Dit is een van de punten waarover wij morgenmiddag zelf ook wat meer helderheid willen krijgen. Wel is duidelijk dat het Regiospecifiek pakket bestaat uit een ruimtelijk-economisch programma, een nationaal bereikbaarheidsprogramma en een aantal concrete bereikbaarheidsprojecten, die wij, in tegenstelling tot de minister, op voorhand belangrijk vinden en waarmee wij echt aan de slag willen. Een van die projecten is de spoorlijn Emmen-Zwolle. Niet alleen op maar ook langs het spoor, dus niet alleen qua bereikbaarheid, maar ook qua inpassing in die regio, willen wij aan die verbinding een extra impuls geven.

De heer KLAVER: Moet ik uit het antwoord van de heer Bats begrijpen dat er met het Rijk noch in Noord-Nederland onderling over cofinanciering is gesproken?

De heer BATS: Als de heer Klaver dit meent te hebben gehoord, heeft hij mij absoluut verkeerd begrepen.

In de brief van de minister wordt in een prachtige volzin gezegd dat hij ervan uitgaat dat de cofinanciering die destijds gold voor de magneetzwefbaan (MZB) ook zal gelden voor de regionale en nationale projecten en grosso modo ook - de details hierover ontvangen de staten zo spoedig mogelijk - voor het economisch pakket.

De heer KLAVER: En wat betekent dat dan voor Drenthe?

De heer BATS: Die vraag kan ik nu nog niet in concreto beantwoorden. Wij bespreken morgenmiddag met de minister wat hij echt met die zin bedoeld heeft en - dit ter geruststelling van de staten - in de stuurgroep, in de overleggen met de minister en dus ook morgenmiddag zal telkenmale het voorbehoud worden gemaakt van instemming van de diverse staten en gemeenteraden. De staten kunnen dus gerust zijn, net zoals zij er gerust op zijn dat zij uiteindelijk bepalen, indachtig de Structuurvisie ZZL, indachtig de eerdere besluitvorming en indachtig wat hier in deze zaal in het verleden is besproken, of Drenthe instemt met de invulling van het Regiospecifiek pakket.

De vraag wie straks de regie waarvan en waarover heeft, wil ik als volgt beantwoorden. Als het om de bestuurlijke regie gaat is dat het SNN en voor een deel van de uitvoering zijn de Bestuurscommissies SOM en EZT aansprakelijk. Laat helder zijn dat in noordelijk verband ook is afgesproken dat op project-niveau de regie komt te liggen bij de provincies en de gemeenten die in de plannen verantwoordelijkheid dragen.

Het antwoord op de vraag of bij het Mobiliteitsfonds de keuze in beginsel bij de regio ligt is dat dit zeker onze insteek is en dat wij dit morgen door de minister bevestigd willen krijgen.

Ik meen in reactie op de interruptie van de heer Klaver de vraag over de cofinanciering al beantwoord te hebben.

De heer KLAVER: Ik wil de gedeputeerde erop wijzen dat ik geen antwoord op mijn vraag heb gehad. De gedeputeerde wilde niet antwoorden.

De heer BATS: Volgens mij heb ik wel een antwoord gegeven. Ik heb gezegd dat de minister heeft gezegd dat de oorspronkelijke cofinancieringsnorm voor de MZB ook zal gelden voor het Regiospecifiek pakket.

De heer LANGENKAMP: Maar mijn vervolgvraag was hoe GS hiermee omgaan. Ik kan mij namelijk goed voorstellen dat GS hier graag van af willen wijken.

De heer BATS: Die opmerking moet de heer Langenkamp even wat nuanceren.

De heer LANGENKAMP: Ik denk dat Drenthe minder aan wat nu als Regiospecifiek pakket voorligt moet bijdragen.

De heer BATS: Dat is helder. Daar kom ik in januari op terug. Dan hebben wij inmiddels met de minister gesproken en dan hebben wij onze insteek voorgelegd. De staten kunnen van mij aannemen dat die insteek er een zal zijn dat er een optimale bijdrage van het Rijk moet komen en dat de cofinanciering minimaal zal zijn. Als echt inzichtelijk is wat wij willen en wat de minister wil en hoe tot een sluitend convenant kan worden gekomen, kom ik hierop terug. In januari kom ik hierop bij de staten terug. Morgen moet in het gesprek met de minister duidelijk worden of wij er in beginsel uit kunnen komen en in de maanden daarna zal er gefinetuned moeten worden. Ik vind het fatsoenlijk om pas dan de projecten op consequenties qua cofinanciering te bespreken en daarna zullen de staten - de staten hebben immers het budgetrecht - en de gemeenten op enig moment een formeel besluit moeten nemen.

TWEEDE TERMIJN

De heer LANGENKAMP: Mijnheer de voorzitter. Ik dank de heer Bats voor zijn uitvoerige antwoord. Ik ben ook blij dat hij zegt dat ik hem altijd op zijn woord kan geloven, want als lid van PS moet ik dat natuurlijk ook.

Waar ik nog steeds wel een beetje mee zit, is dat door de heer Bats namens Drenthe onderhandeld wordt over het RPS. Hij zegt dit te doen indachtig de bespreking hiervan in de staten. Maar het probleem is nu juist dat wij er nooit over gesproken hebben. Wij hebben nooit gesproken over de haak bij Leeuwarden of het knooppunt Joure. Wij hebben wel gesproken over Zwolle-Emmen en ik ben blij dat die verbinding in het convenant is opgenomen, maar ik heb er grote problemen mee dat onderhandeld wordt. Ik begrijp wel dat het werkende weg allemaal zo gaat, maar naar mijn mening had er een tussenstap gemaakt moeten worden. De Tweede Kamer heeft pas gisteren een besluit genomen en formeel wordt er dus wel juist gehandeld. Maar als het in januari stikken of slikken wordt voor de staten - de partners hebben immers uitgebreid over het pakket onderhandeld - wat is dan het besluit van de staten praktisch waard, behalve dan dat zij het budgetrecht hebben?

De PvdA heeft geroepen vijf of zes projecten meer te willen opvoeren, maar dat vond ik veel te voorbarig, omdat nog helemaal niet duidelijk was welke projecten op de lijst stonden. Morgen of overmorgen krijgen wij een brief waarin precies zal zijn aangegeven wat er met het Rijk is afgesproken, maar daarover moeten wij wel echt inhoudelijk kunnen discussiëren. Wij moeten bijvoorbeeld ook nog de spoorlijn Emmen-Groningen kunnen toevoegen om maar een dwarsstraat te noemen. Alle partners moeten ervan doordrongen zijn dat alle raden en staten het convenant nog moeten bespreken. Het mag dus absoluut niet zo zijn dat het voor de staten slikken of stikken wordt.

Voorzitter. Dat is mijn grote zorg en ik vind het daarom jammer dat de heer Bats de woorden gebruikte "indachtig hoe de staten gesproken hebben". Wij hebben hier nooit gesproken over de haak bij Leeuwarden en het knooppunt-Joure, terwijl die projecten een smak geld kosten en Drenthe niet bar veel aan uitvoering van die projecten heeft.

De heer KLAVER: Mijnheer de voorzitter. Was het maar vorige week woensdag, dus woensdag 12 december en hadden wij nu maar een vergadering van de Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie (BFE), want dan zou al dit gedoe niet nodig zijn geweest.

De gedeputeerde houdt nu een uitstekend verhaal. Hij is een open boek over wat er aan de hand is, over wat er gebeurt en over wie met wie praat. Wij snappen best dat er nog wel wat is wat hij niet wel zeggen en dat hij nog niet alles kwijt wil, snappen wij ook, net zoals wij snappen dat er straks niets meer te onderhandelen valt en dat wij niet kunnen zeggen of het genoeg of te weinig is, maar uiteindelijk gaat het daar wel allemaal om.

Als wij de gedeputeerde vragen of er iets is gedaan dan noemt hij dat een vingeroefening en dan noemt hij die vingeroefening een goede basis om met de minister te onderhandelen. Als er op 1 of 8 oktober of op 26 november afspraken worden gemaakt dan betekent dit dat men het met elkaar eens is. Ik kan het best mis hebben met mijn uitspraak dat er onder die afspraak handtekeningen staan en een verhouding 50-40-10 wordt genoemd en dat mag de gedeputeerde dan ook zeggen, maar het gaat erom dat wij geen vragen stellen omdat wij hier vandaag toevallig zijn, maar omdat wij gekozen volksvertegenwoordigers zijn en wij met dit college zoveel mogelijk goeds voor Drenthe willen doen. In die situatie past het de gedeputeerde ons zo goed mogelijk in te lichten en daarbij geen goocheltrucs te gebruiken. Wat de gedeputeerde hier vanmiddag heeft gedaan, had hij verleden week in de commissie moeten doen. Daarom zijn wij van mening dat de gedeputeerde de commissie onvolledig - ik zeg niet "onjuist" - heeft ingelicht. Dat vinden wij jammer en daarmee is de gedeputeerde volgens ons niet meer helemaal schuldig.

De heer VEENSTRA: De heer Klaver zegt nogal wat. De heer Klaver spreekt over "gedoe" maar volgens mij heeft hij dat "gedoe" zelf opgeroepen. Voorafgaand aan deze statenvergadering spreekt de heer Klaver in de pers over beslisdocumenten en een Pact van Joure.

Volgens mij heeft de gedeputeerde een heel goed verhaal gehouden. Is de heer Klaver misschien voor het karretje van zijn eigen kringen in Groningen en Friesland gespannen en is dat niet gewoon de basis van al dit "gedoe"?

De heer KLAVER: De heer Veenstra en ik kennen elkaar krap een jaar en ik kan hem vertellen dat de fractie van het CDA in Drenthe en zeker de voorzitter van die fractie zich voor geen enkel karretje laat spannen, van coalitie noch oppositie. Wij hebben ons eigen verhaal, wij zijn uit op een goed Drenthe, wij willen iets doen voor de samenleving.

De heer VEENSTRA: Maar als het CDA een eigen verhaal heeft ...

De heer KLAVER: Van ons eigen verhaal nemen wij ook geen woord terug. Wij hebben in de Statencommissie BFE netjes gevraagd of er een document is, een document waarvan wij vermoedden dat het een beslisdocument was. Het antwoord van de gedeputeerde was dat er geen document is en dat er slechts sprake was van een vingeroefening en dat die vingeroefening voor de drie gedeputeerden een basis was om met het kabinet te gaan onderhandelen. Dat is prima. Maar dan houd ik staande dat wij verleden week dus niet volledig zijn ingelicht. Daar is geen speld tussen te krijgen, ook geen rooie speld.

De heer VEENSTRA: Volgens mij zijn wij verleden week prima ingelicht. De heer Klaver zegt zijn eigen verhaal te houden, maar volgens mij is dat nog helemaal niet gebeurd. De heer Klaver heeft inhoudelijk nog helemaal niet aangegeven wat hij van het vervangend pakket vindt en hoe hij over een bepaalde verdeling denkt. Het enige waarmee de heer Klaver komt, is wat hij uit eigen kring aangeleverd heeft gekregen en dat volgens mij nu volledig van tafel is geveegd.

De heer KLAVER: Dat is de interpretatie van de heer Veenstra, want daarover verschillen wij dus van mening. Wij hebben verleden week een vraag gesteld en daarop hebben wij niet het open antwoord gekregen dat de gedeputeerde vanmiddag wel gaf. Kennelijk is het nodig daarover een debat als nu te houden.

De heer Veenstra vraagt mij aan te geven wat er dan voor Noord-Nederland zou moeten komen, maar ik zou niet weten op basis waarvan ik dat dan zou moeten doen. Ik kan hier wel een lijstje neerleggen, maar ik zou niet weten wat precies te vragen.

De heer VEENSTRA: Maar het CDA in Drenthe weet toch wel wat het belangrijk vindt voor de mobiliteit en voor de sociaal-economische vooruitgang van Drenthe?

De heer KLAVER: Ik kan de heer Veenstra ons verkiezingsprogramma wel toesturen, want daar hebben wij het dan toch over. Wij willen dat dit college maximaal mandaat van ons krijgt om dát voor Drenthe te doen, waarover wij het hier met z'n allen zoveel mogelijk eens zijn, waarvan de 450.000 Drenten buiten dit huis zoveel mogelijk profijt hebben en waarbij niemand aan de kant blijft staan. Wij zijn uit op een goed debat en op open communicatie met het college. En dit college doet het helemaal niet slecht, daar gaat het niet om, maar wij krijgen niet eens de kans om de gedeputeerde een compliment te geven als hij ons niet bijpraat.

De heer LANGENKAMP: De heer Veenstra lokt de heer Klaver uit te zeggen wat het CDA dan graag wil, maar mijn vraag aan hem is dan of hij het pakket kent. Dat is toch niet het geval?

De heer VEENSTRA: Ik baseer mij op de informatie die nu wordt gegeven en ik best content met wat nu is gezegd. De spoorlijn Zwolle-Emmen is toegevoegd en dat is volgens mij nogal wat. Dat vind ik geen "gedoe" maar een belangrijk inhoudelijk punt. De fractie van de PvdA heeft twee weken geleden inhoudelijk aangegeven welke vijf projecten zij voor Drenthe belangrijk vindt en dat zij hoopt dat die voor Drenthe uit het vuur worden gehaald. Dat is het enige.

De heer KLAVER: Ik wil de heer Langenkamp wel helpen.

De heer LANGENKAMP: Ik weet niet of ik dat wel goed vind. Ik vind het jammer dat de PvdA eraan heeft bijgedragen dat in de pers het beeld is ontstaan dat het grote graaien is begonnen. Ook de PvdA kende het pakket niet, want de heer Bats heeft heel zorgvuldig geformuleerd dat het convenant pas gisteren is vastgesteld en hij heeft met geen woord over de inhoud van het convenant gesproken, behalve dat hij meedeelde dat de spoorlijn Zwolle-Emmen is toegevoegd, welk project wij uitermate belangrijk vinden.

De heer VEENSTRA: Dat is ook nogal wat.

De heer LANGENKAMP: Jawel, maar het is niet duidelijk in welke mate er geld komt. De heer Veenstra moet ervoor oppassen zich rijk te rekenen.

De heer VEENSTRA: Ik wil verre van het woord "graaien" blijven. Wij zijn benoemd om hier een mening te geven en om aan te geven waar wij voor staan. Daarom moeten wij aangeven welke projecten wij belangrijk vinden en ons niet beperken tot het stellen van vragen. Dat is iets heel anders dan "graaien".

De heer KLAVER: De heer Veenstra is wel ontzettend blij dat de spoorlijn Emmen-Zwolle nu is opgenomen, maar kan niet zeggen waarop die blijheid is gebaseerd, want dat weet hij niet. Ik kan dat overigens ook niet. Maar stel dat de verbetering van die spoorlijn € 75 miljoen kost en dat van dat bedrag € 50 miljoen van Drenthe moet komen en van de provincies Groningen en Fryslân elk € 12,5 miljoen; ik bedenk nu maar wat. Wat zegt de heer Veenstra dan?

De heer VEENSTRA: Ik heb net gehoord dat er in noordelijk verband overeenstemming over een pakket is bereikt, in welk pakket de spoorlijn Zwolle-Emmen is opgenomen. Dat vind ik een heel belangrijke stap.

De heer KLAVER: Maar als het daarvoor benodigde bedrag van andere projecten af gaat, als het een sigaar uit eigen doos is?

De heer VEENSTRA: De heer Klaver zegt zelf dat dit college het helemaal niet zo slecht doet en ik heb dusdanig veel vertrouwen in dit college dat ik er van uitga dat verbetering van die verbinding niet te koste zal gaan van dingen die wij belangrijk achten.

De heer KLAVER: Mijnheer de voorzitter. Ik dank de heer Bats voor zijn openheid, al had ik die liever vorige week al gehad. Ik vind dat hij op dat punt - ik zeg op dát punt - wat ons betreft niet volstrekt schadevrij is. Spelbederf, beginnersfouten, eens en niet weer.

De heer WENDT: Voorzitter. Ik maak toch bezwaar tegen hetgeen de heer Klaver nu naar voren brengt. Mijn fractie is van mening dat de heer Bats ook verleden week al open kaart heeft gespeeld. De heer Klaver vroeg toen of er handtekeningen op papier waren gezet en het antwoord van de heer Bats was toen, dat geen handtekeningen waren gezet. Nu vraagt de heer Klaver of er een papier was, maar dat vroeg hij verleden week niet: toen ging het om handtekeningen. De heer Bats heeft volledige informatie verstrekt.

De heer VAN DE BOER: Voorzitter. Ik ...

De VOORZITTER: Nee, nee, de heer Klaver krijgt nu eerst de gelegenheid om een antwoord te geven op de interruptie van de heer Wendt.

De heer KLAVER: Mijnheer de voorzitter. Ik snap best dat in heb gevraagd naar een document en dat ik had moeten vragen naar een vingeroefening. Het antwoord zou dan zijn geweest: "Ja, wij hebben een vingeroefening gehad". Zo lust ik er nog wel drie.

De heer VAN DE BOER: Voorzitter. Ik heb toch grote moeite met de toon en de kwalificaties die de heer Klaver nu bezigt. Hij spreekt over beginnersfouten, gele kaart en goocheltrucs. Als de heer Klaver dergelijke kwalificaties bezigt, moet hij die gewoon staven. Ik heb van de heer Bats feitelijkheden en data gehoord. Daarom nodig ik de heer Klaver uit de kwalificaties gele kaart, vingeroefening en beginnersfouten ofwel te onderbouwen of terug te nemen. Want dit lijkt mij niet de toon om over zo'n document te spreken, waarbij ik de teleurstelling over het niet doorgaan van de ZZL wel deel, maar aan de kant schuif ten gunste van de zakelijkheid van het debat.

De heer KLAVER: Ik moet de heer Van de Boer teleurstellen, want ik neem die kwalificaties niet terug. Ik zal ze onderbouwen.

Verleden week hebben wij gevraagd of er een document is. En of het nu een document is of een besprekingsverslag. Ik heb toen misschien wel niet het precieze woord gebruikt, maar ik heb nadrukkelijk gevraagd of er iets was. Er is geen document - dat klopt dus - maar er was wel een vingeroefening, en daarom blijf ik erbij dat wij op dat moment niet de openheid hebben gehad die wij vanmiddag wel hebben gekregen, terwijl de commissievergadering van verleden week toch wel de gelegenheid was om ons daarover iets te vertellen. Dus ik handhaaf mijn kwalificatie "beginnersfout"; achter de "gele kaart" zet ik een vraagteken. Ik houd mijn bewoordingen dus staande. De heer Van de Boer mag het daarmee volstrekt oneens zijn, als ik hem was, zou ik dat ook zijn.

De VOORZITTER: Dan krijgen nu de andere fracties de gelegenheid om het woord te voeren.

De heer VEENSTRA: Mijnheer de voorzitter. Ik vind dat de gedeputeerde absoluut een compliment verdient voor het verhaal dat hij hier vanmiddag heeft gehouden. Ik vind het ook absoluut geen "gedoe." Ik denk dat het CDA dat "gedoe" zelf ook een beetje heeft veroorzaakt door wat er voorafgaand aan deze vergadering is gebeurd.

Inhoudelijk vind ik het heel bijzonder dat de minister morgen een noordelijk akkoord krijgt voorgelegd, waarin in ieder geval ook de spoorlijn Zwolle-Emmen is opgenomen. Natuurlijk moet alles waarover onderhandeld is democratisch gelegitimeerd worden en dat zal in januari of februari ongetwijfeld gebeuren.

De heer KLAVER: Kent de heer Veenstra het noordelijk akkoord, of kent hij dat niet?

De heer VEENSTRA: Ik heb dezelfde informatie als de heer Veenstra.

De heer KLAVER: En van wie heeft de heer Veenstra die informatie gekregen, graag namen en rugnummers.

De heer VEENSTRA: De heer Klaver heeft zijn kringen en wij hebben de onze. Het noordelijk akkoord zal ongetwijfeld aan de staten worden voorgelegd en dan zullen wij ons over het totale pakket uitspreken. Wat wij als PvdA twee weken geleden bewust hebben gedaan is aangeven welke vijf projecten wij voor Drenthe belangrijk vinden, projecten die goed in het geheel passen. Wij zullen straks zien of en hoe die projecten in het akkoord zijn opgenomen. Vooralsnog zijn wij blij met het akkoord dat voorligt en met de mededeling dat de spoorlijn daarin is opgenomen.

De heer KLAVER: Mijnheer de voorzitter. Mag ik de heer Veenstra nog een vraag stellen?

De VOORZITTER: Eentje.

De heer KLAVER: Wat moet er naar de mening van de heer Veenstra voor Drenthe uitrollen? Hij heeft deze vraag de afgelopen veertien dagen ongeveer twaalfmaal aan deze en gene gesteld, in een uitzending van RTV Drenthe heeft hij gezegd dat het veel meer moet zijn en dat het allemaal niet klopt en in het Dagblad van het Noorden heeft hij die mening nog eens onderstreept, maar wat vindt de heer Veenstra dat in het akkoord, waar hij nu al blij mee is, moet staan?

De heer VEENSTRA: Heel concreet. Het gaat ons om vijf projecten en die wil ik nog wel eens noemen. Het centrum van Emmen, de ontwikkeling van Assen-Zuid, de verbreding en verbetering van de spoorlijn tussen Emmen en Zwolle, inclusief het optimaliseren van het goederenvervoer bij Coevorden, vanuit noordelijk belang de Hanzelijn plus en Kolibri, het hele OV-traject tussen Assen en Groningen. Dat zijn de vijf projecten die wij belangrijk vinden en die zullen wij gaan wegen in het akkoord.

De heer KLAVER: En als die projecten er straks niet in staan, gaat de PvdA de gedeputeerde dan weer op pad sturen?

De heer VEENSTRA: Vanuit het vertrouwen dat wij in het college hebben, gaan wij ervan uit dat deze vijf projecten er op een goede manier in zitten. Ik wacht af. Er is een akkoord en daar ben ik heel blij mee en dat akkoord zien wij in januari tegemoet.

De heer LANGENKAMP: Maar de heer Bats heeft al gezegd dat als het om Kolibri gaat alleen wordt gesproken over Qliners en niet over tram of spoor. De oplossing met Qliners is knap goedkoop. Is de heer Veenstra daar dan tevreden mee?

De heer VEENSTRA: We moeten dan toch wel het totale pakket bekijken. De PvdA heeft als enige partij aangegeven welke projecten zij hartstikke belangrijk vindt en die projecten gaat zij straks langs het totale pakket leggen.

De heer LANGENKAMP: Maar volgens GroenLinks moet Kolibri er in zijn totaliteit in en niet alleen de Qliners. Ik hoop dat de PvdA het college in januari of februari onder druk zet om Kolibri totaal te eisen; die fractie moet niet blij zijn met een Qliner, terwijl het een spoorverbinding zou moeten zijn.

De heer VAN DE BOER: Mijnheer de voorzitter. In dit zeer complexe dossier, waarin het aankomt op subtiliteit in de onderhandelingen, omdat wij de regie niet zelf in handen hebben, maar ook afhankelijk zijn van wat anderen, en dan met name Groningen en Friesland, doen, is het van groot belang dat er in Drenthe sprake is van een grote mate van eensgezindheid en dat de discussie wordt gevoerd op basis van argumenten en voorliggende documenten, aan welke documenten morgen nog een heel belangrijk stuk wordt toegevoegd. Wat dat betreft wil ik het college van GS en in het bijzonder gedeputeerde Bats het vertrouwen van mijn fractie geven. Dat vertrouwen geven wij op basis van de wijze waarop is gehandeld en met name ook op basis van de zeer gedetailleerde en inzichtelijke wijze waarop verslag is gedaan van hetgeen tot dusverre is gebeurd.

Het voeren van deze onderhandelingen betekent dat er vertrouwen moet zijn in de noordelijk samenwerking en in de onderhandelingspartner. Het vertrouwen in de noordelijke samenwerking is - het moet mij van het hart - de afgelopen maanden wel enigszins onder druk komen te staan. Zo had de gezamenlijke vergadering in Leeuwarden wel tot een krachtiger signaal mogen leiden.

Echter, gedane zaken nemen geen keer en de actuele situatie is dat wij na de informatie van de heer Bats in afwachting zijn van de brief over het akkoord dat morgen of vrijdag met de minister wordt gesloten.

Vervolgens zullen wij op basis van onze visie en de door ons geformuleerde doelstellingen invulling aan het pakket moeten geven.

De VVD doet op dit moment nog niet mee aan het loven en bieden van hier wat meer en daar wat minder, want zij wil eerst zien wat het door de minister bekrachtigde onderhandelingsakkoord inhoudt.

Daarna kunnen de staten debatteren over wat zij belangrijk vinden, waar het accent moet worden gelegd en welke visie zij hebben op de verschillende projecten. Het is niet zo dat wij daar geen ideeën over hebben, maar volgens ons moet de volgorde aldus zijn: eerst zeggen wat je wilt, dan kijken wat de mogelijkheden zijn en vervolgens afwegen op de realisering van welke projecten wordt ingezet. Daarbij zullen keuzes gemaakt moeten worden, want niet alles zal gerealiseerd kunnen worden.

Ik roep GS en PS op dat debat inhoudelijk te voeren. Ik snap dat sommige gemeenten nu al hun wensen kenbaar maken - zo is in de vergadering van vorige week al een brief van de gemeente Coevorden genoemd en verder is mij bekend dat ook andere gemeenten hun wensen al op papier hebben gezet - maar de staten moeten eerst de kaders invullen.

Als de uitkomst van het politieke debat dan is dat er keuzes gemaakt worden dan hoop ik dat die keuzes leiden tot versterking van hetgeen wij voor Drenthe beogen. Dat is geen verkiezingsretoriek, dat is gewoon aftellen van wat mogelijk is en kijken waar we de accenten willen leggen. Die accenten zullen - dat zal duidelijk zijn - afhankelijk zijn van de ruimte in het akkoord dat de onderhandelaars bereiken.

Namens mijn fractie zeg ik de onderhandelaars van ons college, de heren Bats en Looman, ons vertrouwen toe. Wij zijn zeer benieuwd naar de inhoud van de brief die wij morgenavond of overmorgen krijgen.

De heer WENDT: Mijnheer de voorzitter. Ook mijn fractie is blij dat er in noordelijk verband een akkoord is bereikt. Dat akkoord was er verleden week nog niet en daarom kon er toen ook niet over gesproken worden.

Het verhaal dat de gedeputeerde verleden week hield was duidelijk, want ook hij kon niet voorzien wat er in een week tot stand zou komen.

Wij hebben het volste vertrouwen in de onderhandelingen en de gesprekken die gevoerd gaan worden. Wij moeten afwachten wat er morgen gaat gebeuren. Na morgen horen wij meer en daarna kunnen de staten debatteren.

Ook mijn fractie komt op dit moment niet met een verlanglijstje. Ik vraag mij wel af of wanneer Kolibri in de ogen van GroenLinks er straks wat kaal komt uit te zien, het hele akkoord door die partij wordt weggestemd.

Wij hebben het volste vertrouwen in de noordelijke samenwerking en dat hebben wij altijd gehad. De onderhandelingen zijn altijd in noordelijk verband gevoerd en we moeten nu niet ineens het spelletje "wie is de sterkste van de drie" gaan spelen. We moeten samen verder optrekken.

Ik wil de heer Bats nogmaals danken voor het antwoord van vandaag en verleden week. Dat antwoord was helder.

Wij wachten verder af.

De heer LANGENKAMP: Vindt de heer Wendt het de goede volgorde dat al met onderhandelen is begonnen zonder dat PS het kader waarbinnen onderhandeld kan worden, hebben vastgesteld?

De heer WENDT: Ik denk dat GS heel goed weten welke kaders PS stellen. Wij kunnen allemaal wel gaan roepen wat onze eerste prioriteit is, maar als de fracties allemaal hun eigen prioriteit hebben, wat moet het college dan?

De heer LANGENKAMP: Luisteren.

De heer WENDT: En dan zeker zelf onderhandelen. Ik begrijp dat de heer Langenkamp het betreurt niet aan de onderhandelingstafel te zitten. Maar daar hebben wij goede mensen voor.

De heer OOSTERLAAK: Mijnheer de voorzitter. Dit lijkt mij precies het juiste moment om over dit onderwerp een interpellatie te houden en het lijkt ons ook goed dat het college nu zoveel mogelijk informatie verstrekt. Er zijn wel antwoorden op de diverse vragen gekomen, maar wij hebben behoefte aan een overzicht van wat er precies is gebeurd, wat waar is afgesproken en wat de precieze stand van zaken is. Ik neem aan dat van deze vergadering een mooi verslag verschijnt, maar als het college hierover nog een stuk kan produceren, dan graag.

De heer Bats zei verleden week dat geen afspraken waren gemaakt, maar dat wat vingeroefeningen waren gedaan. Het gaat ons te ver om van deze uitspraak nu een halszaak te maken, maar de uitspraak was in ieder geval onzorgvuldig.

Wij hebben er behoefte aan dat eens op een rij wordt gezet wat er de afgelopen jaren is gebeurd rond de ZZL en hoe het mogelijk is dat een eenmaal gemaakte afspraak zomaar van tafel wordt geveegd. Heeft het Noorden dan wel op een goede manier onderhandeld? Heeft het Noorden een te grote broek aangetrokken of juist niet? Had misschien al veel eerder afscheid moeten worden genomen van het idee van een HSL en had op een wat mindere variant moeten worden ingezet? Ik denk dat die vragen ook eens aan de orde moeten komen.

Natuurlijk kan van alles over Den Haag worden gezegd, maar de onderhandelingen worden door twee partijen gevoerd en daarom moet uitgezocht worden hoe het kan dat het bereikte resultaat zo mager is. De samenwerking tussen de noordelijke bestuurders heeft volgens ons een flinke deuk opgelopen, al was het maar omdat Groningse bestuurders gingen roepen dat er over de verdeling van het geld zou zijn gesproken, terwijl er helemaal geen ondertekende stukken zijn. Het is niet leuk dan zoiets in de krant te lezen. Daarom moet ook maar eens worden nagedacht over hoe de samenwerking verder moet gaan.

Als vervolg op de vingeroefening is er dus blijkbaar wel een regiospecifiek pakket opgesteld. Deze gang van zaken begint erg te lijken op bestuurlijke onderonsjes, terwijl altijd is gezegd dat de mensen erbij betrokken moeten worden en dat iedereen de gelegenheid moet hebben zijn ideeën te spuien. Het is voor ons dan ook een stap te ver om op dit moment al iets met het Kabinet af te tikken.

Wij hebben er grote behoefte aan om zo snel mogelijk in deze staten de kaders vast te stellen.

De heer BATS: Mijnheer de voorzitter. Om maar met een reactie op de inbreng van de SP te reageren: ik ga geen stuk produceren. Ik heb toegezegd dat de staten morgenavond of vrijdagmorgen een stuk van de stuurgroep ontvangen en met de informatie in dat stuk zullen de staten het moeten doen tot de staten in de commissie over deze kwestie spreken. Daarna zal het college een stuk produceren dat voor een vergadering van PS word geagendeerd. Maar tussentijds zal ik geen stuk produceren.

Ik denk dat de conclusie niet kan zijn dat ik verleden week onzorgvuldig ben geweest. In het concept-verslag van de vergadering van de Statencommissie BFE van 12 december wordt melding gemaakt van de vraag of er een document is waarin de verdeling voor het Noorden van 50-40-10 wordt genoemd. Die vraag is in de commissie gesteld en op die vraag heb ik een antwoord gegeven. De heer Klaver kon in de vergadering van vandaag hierover ook niet meer duidelijkheid geven, dus de staten zullen het met dit antwoord moeten doen. Ik heb dan ook niet de indruk incompleet en onzorgvuldig te zijn geweest.

Omdat het in de fase waarin nog onderhandeld wordt niet handig is, heb ik ervoor gekozen de staten te informeren op de manier waarop ik dat heb gedaan. Ik heb er, in tegenstelling tot andere bestuurders, niet voor gekozen via de pers te communiceren. Ik ben gisteren en eergisteren veelvuldig door de pers benaderd, maar ik heb ervoor gekozen met het geven van informatie tot de statenvergadering van vandaag te wachten. Ik zal nu kijken hoe in zo optimaal mogelijke openheid met de pers kan worden gesproken over waarom het nu eigenlijk gaat.

Ik zeg dit allemaal ter duiding van het probleem en in reactie op de kwalificaties "onzorgvuldig" en "gele kaart" die de heer Klaver aan mijn optreden gaf.

De heer KLAVER: Als er nu een geen mondelinge vragen waren gesteld en geen interpellatiedebat was aangevraagd, zou de heer Bats ons dan vandaag ook hebben ingelicht?

De heer BATS: Ja, absoluut, ik zou de staten hebben ingelicht.

Ik kan dit ook met een heel goed gevoel zeggen, omdat niet verleden week maar deze week, namelijk afgelopen maandagavond een noordelijk convenant is gesloten, dat in de vergadering van het DB-SNN van gisteravond is bevestigd. Ik zou de staten dus wel degelijk hebben ingelicht.

Voorzitter. Er is veel gezegd over een document waarin projecten staan opgelijnd. De heer Klaver heeft een document in handen dat kennelijk uit de stuurgroep komt. Tijdens de vergadering van het DB-SNN van 8 oktober is een beslisdocument-pakketvergelijking in alle openheid voorgelegd. In dat document, dat niet geheim is, zijn alle documenten opgelijnd.

Er is nu een convenant en met dat convenant gaan we morgen naar de minister. Wij hopen een principeakkoord met de minister te sluiten over de weg die wij de komende tijd met elkaar zullen gaan om vervolgens in januari, inclusief het spelregelkader, inclusief de discussies in raden en staten, tot een definitief akkoord met het Rijk te komen.

De beraadslaging wordt gesloten.

J. Sluiting

De VOORZITTER: Wij zijn hiermee gekomen aan het eind van deze vergadering.

Er is zo meteen gelegenheid om in de ontvangstzaal een kopje koffie en een bijbehorende versnapering te gebruiken. En zoals eerder gezegd, kan dan ook kennisgemaakt worden met de leden van het bestuur van de Noordelijke Rekenkamer.

Rest mij u allen heel prettige kerstdagen en een buitengewoon voorspoedige jaarwisseling toe te wensen.

Ik sluit de vergadering.

(De vergadering wordt om 16.27 uur gesloten.)

Vastgesteld in de vergadering van provinciale staten van 6 februari 2008

, voorzitter

, griffier

TOEZEGGINGEN, gedaan in de vergadering van provinciale staten van 19 december 2007, gehouden in het provinciehuis te Assen.

Pagina

8. Mevrouw KLIP zegt toe dat zij de staten meer gedetailleerde informatie zal doen toekomen over de installatie van Westo op het Duitse deel van het Coevordense Europark.

32. De heer BATS zegt toe dat het college na de commissievergadering waarin het stuk van de Stuurgroep Zuiderzeelijn wordt besproken, een stuk zal produceren dat voor een vergadering van provinciale staten zal worden geagendeerd.